

Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТЕЊЕТО НА МБП ВО 2011 ГОДИНА**

Скопје, мај, 2012

Содржина:

ОБРАЌАЊЕ НА ГЛАВНИОТ ИЗВРШЕН ДИРЕКТОР.....	3
I ДЕЛОВНО ОКРУЖУВАЊЕ	5
II ПРОФИЛ НА БАНКАТА	5
III ДЕЛОВНА ПОЛИТИКА И ЦЕЛИ	6
IV ИЗВЕШТАЈ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ.....	6
1. Органи на управување.....	6
2. Организациска структура.....	15
3. Акционерска структура.....	17
4. Други информации и податоци во врска со.....	17
5. Информации и податоци за политиката на.....	17
V ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТИ ОД.....	18
1. Биланс на состојба.....	18
2. Биланс на успех.....	20
VI КРЕДИТНИ АКТИВНОСТИ.....	21
1. Кредитни линии од сопствени средства на МБПР.....	22
2. Кредитни линии од меѓународни финансиски.....	25
3. Кредитно портфолио.....	37
VII ОСИГУРУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊА	40
1. Инструменти на осигурување на побарувања.....	40
2. Договор за реосигурување.....	40
3. Обем на работење.....	40
VIII УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ	44
1. Кредитен ризик.....	45
2. Ризик на земја.....	46
3. Ризик од концентрација на изложеноста.....	46
4. Ликвидносен ризик.....	47
5. Ризик од промена на каматни стапки.....	47
6. Валутен ризик.....	47
7. Оперативен ризик.....	48
8. Правен ризик.....	48
9. Репутациски ризик.....	49
10. Стратегиски ризик.....	49
11. Адекватност на капиталот.....	49
IX УСОГЛАСУВАЊЕ НА РАБОТЕЊЕТО	50
X АКТИВНОСТИ СОГЛАСНО ЗАКОНОТ.....	50
XI СИГУРНОСТ НА ИНФОРМАТИВНИОТ СИСТЕМ	51
XII ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА.....	51
XIII ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА	52

ОБРАЌАЊЕ НА ГЛАВНИОТ ИЗВРШЕН ДИРЕКТОР

Почитувани дами и господа,

Зад нас е година во која беа вложени огромни напори за опоравување од светската финансиска криза настаната во претходниот период. Година на неизвесност во која инвеститорите се воздржуваа од инвестирање, банките од кредитирање, а потрошувачите од трошење. Во услови на криза, воздржувањето е логична и здраворазумска политика на краток рок, но тоа може да остави сериозни последици по стопанството на долг рок.

Во една таква непредвидлива состојба, Македонската банка за поддршка на развојот АД – Скопје (МБПР) како единствена развојна банка во Република Македонија се обиде и во целост успеа да ги оствари целите за кои е формирана, односно да одговори на економските предизвици со кои се соочуваат малите и средни претпријатија, но и државата во целина. Притоа, МБПР успеа да го води севкупното работење почитувајќи ги основните принципи на неконкурентност на деловните банки, недискриминација на корисниците, транспарентност, рентабилност, ефикасност и економска оправданост на инвестициите кои беа финансирани.

Остварениот раст на БДП од 3% и мерките за економско здравување во Европската унија и еврозоната влеваат надеж дека во годината која доаѓа постои можност за консолидирање и евентуална експанзија во работењето на стопанските субјекти во Македонија, а со тоа и на МБПР. Меѓутоа, мора да се земе предвид дека ризиците од неликвидност во реалниот сектор се сè уште присутни што може да влијае на забавување на економските и финансиските активности.

За МБПР, 2011 година беше исклучително успешна. Како и во претходните години и во оваа, Банката успеа да ги исполни основните задачи на своето постоење т.е. да даде поддршка во финансирањето на развојот на малите и средни трговски друштва, да го поттикнува извозот, да ја унапредува инфраструктурата и регионалниот развој и да даде придонес во заштитата на животната средина и обновливите извори на енергија. Покажавме стабилно ниво на ликвидност со стапка на адекватност на капиталот од 16,5%, што е 8,5 процентни поени над минимумот предвиден со Закон. Кредитната активност во однос на 2010 година порасна за 54,5% (6 пати повеќе во споредба со растот на кредитирањето во корпоративниот сектор – 8,7%), активата за 45,5%, додека нето добивката од 105,2 милиони денари согласно Законот за МБПР е распоредена во резервите на Банката.

Она по што оваа година најмногу ќе ја паметиме е успешната реализација на кредитната линија од вториот кредитен аранжман од Европската инвестициска банка (ЕИБ) во износ од 50 милиони евра и воведувањето на два нови производа – директна поддршка на извозни компании и факторинг. Среќни сме што можеме да кажеме дека со помош на Владата на Република Македонија во услови на „суша на кредити“ успеавме да го збогатиме кредитниот пазар со средства од новата кредитна линија од ЕИБ кои преку деловните банки беа во целост пласирани кај малите и средни претпријатија. Овие средства во комбинација со првиот аранжман со ЕИБ во

износ од 100 милиони евра и најавениот трет аранжман од нови 100 милиони евра претставуваат силна финансиска поддршка за малиот и средниот бизнис во Македонија.

Воведувањето на директната поддршка на извозните компании беше исполнување на уште едно наше ветување. Како мала економија, стратегиски насочена кон извоз и во услови на контракција на понудата на кредитни средства од страна на деловните банки, неминовно се наметна потребата од дополнителна кредитна поддршка за извозните компании. МБПР направи напор да одговори на оваа потреба не како конкурент на деловните банки, туку како комплементарна институција која ја поттикнува соработката на извозно-насочените стопански субјекти со банкарскиот сектор.

Факторингот како услуга која предвидува откуп на побарувањата на нашите клиенти од купувачите е производ на кој посебно се гордееме. МБПР како развојна банка во моментот е единствена финансиска институција која обезбедува ваква услуга и таа претставува сериозна поддршка на ликвидноста на нашите компании.

На крај, би сакал да потенцирам дека МБПР и во наредниот период ќе биде отворена кон нови предизвици. Главен приоритет ќе биде проширување и зајакнување на кредитното портфолио и воведување на нови финансиски услуги, со акцент на зајакнување на капацитетите на Банката и подобрување на ефикасноста во работењето. Само на тој начин МБПР ќе ја одигра својата улога на катализатор на извозот и столб на развојот на македонското стопанство.

Со почит,

Драган Мартиновски
Главен извршен директор

I ДЕЛОВНО ОКРУЖУВАЊЕ

Изминатата 2011 година генерално се карактеризираше со подобрување на економскиот амбиент на стопанисување на деловните субјекти. Позитивните трендови на глобално ниво во првата половина од годината се почувствуваа и во домашната економија. Македонската економија закрепна и оствари раст на БДП од 3%, што е речиси двојно повисок раст во однос на претходната година. Сепак во второто полугодие се чувствува извесно забавување како на глобалната, така и на македонската економија пред се како резултат на „прегревање“ на брзорастечките економии и ескалација на должничката криза во земјите од PIIGS групата. Таквата коњуктура ја намали агрегатната побарувачка за нашите производи и го забави извозот, а со тоа и растот. Како резултат на стабилниот економски амбиент агенцијат „Fitch“ го потврди рејтингот на Македонија, ББ+ со стабилни изгледи, а во извештајот Doing Business на Светска Банка, Македонија се искачи на 34 место.

Деловното окружување во Македонија во 2011 година беше релативно поволно и стабилно. Просечната стапка на инфлација умерено забрза и изнесуваше 3,9%, најмногу како резултат на порастот на цената на електричната енергија, увозната цена на нафтата и делумно на увозната цена на храната. Бруто инвестициите забележаа раст од 22,7%, но тоа делумно се должи на ниската споредбена основа од претходните две години. Извозот забележа пораст од 11,3%, додека увозот од 14,1%, а покриеноста на увозот со извоз беше 63,6%.

Од аспект на монетарната политика, во 2011 година истата беше порелаксирана во однос на 2010 година. Имено, повеќекратно беше намалена каматната стапка на благајнички записи на НБРМ и на крајот од годината таа изнесуваше 4%. Преку мерките на монетарната политика беше задржана стабилноста на домашната валута, а бруто девизните резерви на 31.12.2011 година надминаа 2 милијарди евра, односно изнесуваа 2,07 милијарди евра.

Поради влијанието на светската финансиска криза, на барање на стопанството, Владата на РМ ја продолжи реформата во економската сфера преку донесување на мерки насочени кон даночната, кредитната и земјишната политика, имотно-правните прашања, земјоделството, градежништвото, социјалната политика како и мерки од областа на регулаторната политика. Во тој контекст се реализираше и кредитната линија ЕИБ 50 милиони евра.

II ПРОФИЛ НА БАНКАТА

Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје (МБПР) е единствената развојна банка во Република Македонија основана со посебен Закон за основање на Македонска банка за поддршка на развојот (Сл.весник на Република Македонија бр. 24/98, 6/2000, 109/2005 и 130/2008). Во 2009 година, донесен е нов Закон за Македонска банка за поддршка на развојот (Сл.весник на Република Македонија бр. 105/2009). Со овој закон предвидено е дека на МБПР соодветно се применуваат одредбите на Законот за банки освен ако не е поинаку уредено со Законот за МБПР, а супервизија на работењето на МБПР во рамките на своите надлежности врши Народна банка на Република Македонија. Во делот на работењето што МБПР го врши во име и за сметка на Република Македонија, надзор врши Министерството за финансии на Република Македонија. За своите обврски МБПР одговара со сиот свој имот.

Стратешка определба на МБПР е да го поддржува развојот на малите и средни трговски друштва преку понуда на широка палета на финансиски производи (кредитни линии, гаранции и осигурување на извозот) приспособени кон потребите на крајните корисници.

III ДЕЛОВНА ПОЛИТИКА И ЦЕЛИ

Деловната политика на МБПР се заснова на Законот за МБПР, Законот за банки и други важечки прописи. Деловната политика ги определува целите на банката, сегментите на работење на банката, управувањето со ризици, управувањето со изворите на средства, контрола на трошоците, водењето на кредитната политика, политика за осигурување, кадровската политика, и др.

Во текот на 2011 година со преземање на соодветни мерки и активности, МБПР се фокусираше на остварување на утврдените цели и задачи дефинирани во деловната политика, и тоа:

- обезбедување на поволни кредитни линии за малите и средни трговски друштва со поволни каматни стапки,
- полесен пристап до кредитите,
- воведување на ефикасни процедури при одобрување на кредити,
- осигурување на извоз,
- зголемување на конкурентноста на македонските производи по пат на воведување на нови технологии.

Деловната политика на Банката се базира врз начелата на усогласеност со законската регулатива, почитување на принципите на ликвидност, стабилност, солвентност, профитабилност и економичност, професионалност и ефикасност во работењето, флексибилност кон потребите на кредитобарателите и др.

IV ИЗВЕШТАЈ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ

1. Органи на управување

Управувањето на МБПР во 2011 година се одвиваше во согласност со Законот за банки, Законот за Македонска банка за поддршка на развојот, правилата за добро корпоративно управување пропишани од страна на Советот на Народна банка на Република Македонија и Кодексот за корпоративно управување донесен од Собранието на Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје. При оценката на управувањето на Банката треба да се респектира посебноста на Банката како развојна банка во целосна сопственост на Република Македонија. Во текот на 2011 година Банката ги остваруваше своите активности преку следните органи на Банката:

1. Собрание
2. Надзорен одбор
3. Одбор за управување со ризици
4. Одбор за ревизија
5. Управен одбор
6. Кредитен одбор
7. Одбор за осигурување

1.1. Собрание

Република Македонија е единствен акционер на Банката.

Единствениот акционер управува со Банката преку Собранието на Банката кое е составено од пет лица - претставници на државниот капитал.

Членовите на Надзорниот одбор се и претставници на државниот капитал во Собранието на Банката.

Собранието на Банката во извештајната година одржа вкупно две редовни седници.

На седницата одржана на ден 20.05.2011 година, Собранието на Банката ги усвои:

- Годишниот извештај за работењето на Банката во 2010 година,
- Извештајот за работа на Надзорниот одбор на Банката со оценка за сопствената работа од аспект на поединечни членови и колективно,
- Годишниот извештај за работа на службата за внатрешна ревизија за 2010 година,
- Извештајот за работа на Одборот за ревизија во 2010 година,
- Годишната сметка и финансиските извештаи на Банката за 2010 година ревидирани од независниот ревизор на Банката,
- Одлуката за употреба и распоредување на остварената добивка за 2010 година,
- Одлуката за усвојување на листата на нето должници на Банката за 2010 година,
- Ревидираниот Финансискиот план на Банката за 2011 година,
- Деловната политика на Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје за периодот 2011 – 2013 година,
- Развојниот план на Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје за периодот 2011 – 2013 година
- Кодексот за корпоративно управување и
- Стратегијата на МБПР за превземање и управување со ризиците за периодот од 2011 – 2013 година,

На седницата одржана на ден 31.08.2011 година Собранието на Банката донесе Одлука со која ГРАНТ ТХОРНТОН ДОО Скопје се избира за друштво за ревизија кое ќе изврши ревизија на финансиските извештаи и сметки на Банката за годините кои завршуваат на 31.12.2011 година и 31.12.2012 година.

1.2. Надзорен одбор

Во текот на 2011 година, согласно Законот за банките и Статутот на Банката, Надзорниот одбор ја остваруваше својата функција во следниот состав:

1. **Оливер Костуранов**, Претседател на Надзорен одбор на МБПР, Магистер по деловна економија, Управител во СПМГ КАПИТАЛ ДООЕЛ Скопје, Директор на СЕАФ – претставништво Скопје, Управител на СЕАФ МАСЕДОНИА ЛЛЦ УСА;
2. **Марина Блажековиќ**, Заменик претседател на Надзорен одбор на МБПР, дипломиран економист, Магистер по Бизнес администрација – МБА менаџмент, Асистент на Факултетот за администрација и менаџмент на информациски системи – Битола;
3. **Ромела Поповиќ Трајкова**, Член на Надзорен одбор на МБПР, дипломиран економист, Магистер по Бизнес администрација – МБА менаџмент, Раководител на Сектор за економски политики и регулаторна реформа при Влада на Република Македонија;
4. **Игор Димитров**, Член на Надзорен одбор на МБПР, дипломиран правник, Раководител на Правен сектор при Министерството за финансии на Р.Македонија;
5. **Армир Садики**, Член на Надзорен одбор на МБПР, Дипломиран правник, Советник во кабинетот на министерот при Министерство за животна средина на Р.Македонија;

Членовите на Надзорниот одбор се истовремено и претставници на државниот капитал во Собранието на Банката.

Согласно Законот за банки, Надзорниот одбор на Банката има обврска да се состанува најмалку еднаш месечно. Надзорниот одбор врши надзор на работењето на Управниот одбор, ги одобрува политиките за вршење на финансиските активности и го надгледува нивното спроведување. Надзорниот одбор е одговорен да обезбеди добро работење, управување и стабилност на Банката, како и навремено и точно финансиско известување на Народна банка на Република Македонија.

Надзорниот одбор ги има следните права и одговорности:

- ја одобрува деловната политика, развојниот план и финансискиот план на Банката,
- именува и разрешува членови на Управниот одбор и на Одборот за управување со ризици,
- го одобрува воспоставувањето и организацијата на системот за внатрешна контрола,
- организира служба за внатрешна ревизија, ги именува и разрешува вработените во службата, го одобрува годишниот план и дава писмено мислење до Собранието на Банката по годишниот извештај на службата за внатрешна ревизија,
- ги одобрува интерните акти на Банката: политиката за сигурност на информативниот систем, политиките за управување со ризиците, етичкиот кодекс, деловникот за работа на Одборот за ревизија, политиките и процедурите за вршење на внатрешна ревизија и др.,
- ги одобрува годишната сметка, финансиските извештаи и листата на нето должници на Банката, плановите и програмите за работа и општите акти на Банката,
- ги разгледува извештаите на супервизијата, извештаите доставени од Народна банка на Република Македонија, Управата за јавни приходи и други надлежни институции и предлага, односно презема мерки и активности за надминување на утврдените неусогласености во работењето на Банката,
- ги разгледува извештаите за работењето на: Управниот одбор, на Одборот за управување со ризици, на Одборот за ревизија, на Службата за внатрешна ревизија, на лицето/службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите,
- одобрува изложеност спрема поединечно лице од над 10% од сопствените средства на Банката,
- одобрува изложеност спрема одделна банка од над 25% од сопствениот капитал на Банката,
- одобрува трансакции со поврзани лица со Банката во износ од над 1.000.000,00 денари,
- го одобрува стекнувањето на капитални делови и купување на хартии од вредност, поголеми од 5% од сопствените средства на Банката, освен купување на хартии од вредност, издадени од Народна банка на Република Македонија и од Република Македонија,
- го одобрува предлогот на Одборот за ревизија за назначување на друштво за ревизија,
- го разгледува извештајот на друштвото за ревизија и доставува писмено мислење по истиот до Собранието на акционери,
- го одобрува годишниот извештај за работењето на Банката и доставува писмено мислење по истиот до Собранието на акционери,

- ја предложува висината на резервите за сигурност и одлучува за формирање на посебни резерви и фондови во Банката и за нивната висина,
- ги утврдува општите услови за кредитно осигурување од комерцијални и политички ризици и го утврдува вкупниот лимит до кој Банката може да врши кредитно осигурување од комерцијални и политички ризици,
- дава согласност за склучување на договори за реосигурување во рамките на вкупните обврски на Банката врз основа на работите на осигурување,
- дава согласност за договори со Република Македонија,
- врши и други работи согласно Законот за банки и согласно Законот и Статутот на Банката.

Со Одлука донесена од страна на Собранието на Македонска банка за поддршка на развојот АД, на членовите на Надзорниот одбор им е утврден месечен надомест за работа во Надзорниот одбор на Банката.

Во текот на 2011 година Надзорниот одбор, одржа вкупно 13 редовни седници на кои ги донесе следните поважни акти:

- Финансиски план на Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје, за 2011 година.
- План за работа на Службата за внатрешна ревизија за 2011 година.
- План за јавни набавки на Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје, за 2011 година.
- Одлука за каматните стапки на Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје.
- Одлука за тарифата на надоместоци за услугите што ги врши МБПР АД Скопје.
- Одлука за утврдување на лимити на банки учеснички во кредитните линии на МБПР АД Скопје.
- Одлука за одобрување на Одлука донесена од страна на Одборот за управување со ризици, за измена на Интернетите лимити на изложеност, број 02-4997/8 од 17.12.2010 година.
- Одлука за задолжување кај Европска инвестициона банка.
- Ревидиран Финансиски план на МБПР за 2011 година.
- Одлука за утврдување на годишната сметка и финансиските извештаи на Банката за 2010 година.
- Предлог – Одлука за употреба и распоредување на остварената добивка на Банката од 2010 година.
- Одлука за одобрување на измена на Политиката за кредитен ризик.
- Одлука за одобрување на Стратегијата за преземање и управување со ризици за периодот од 2011 – 2013 година.
- Одлука за утврдување на лимити на изложеност на НЛБ Тутунска Банка АД Скопје, Прокредит Банка АД Скопје и ТТК Банка АД Скопје.
- Одлука за измена на Кредитната политика на МБПР.
- Одлука за измена на Одлуката за каматни стапки на МБПР.
- Одлука за измена на тарифата на надоместоци за услугите што ги врши МБПР.
- Одлука за одобрување на листата на нето должници на Банката со 31.12.2010 година.
- Одлука за одобрување на Методологија за оценка на банки бр.02-1154/3 од 11.03.2011 година.

- Одлука за одобрување на Одлуката за измена на Методологијата за оценка на банки
- Одлука за одобрување на лимити на изложеност по земји согласно склучениот договор за реосигурување.
- Одлука за сметководствена евиденција на исправка на вредност/посебна резерва број 02–2451/3 од 27.05.2011 година, согласно со Интерната методологија за утврдување исправка на вредност/резерва број 02 – 1523/2 од 01.04.2011 година.
- Одлука за утврдување на лимит на изложеност за Еуростандард Банка АД Скопје.
- Одобрување на Политика за идентификување на потенцијални судири на интереси и дефинирање на мерки и активности кои се превземаат во случај на постоење судир на интереси.
- Потврдување на Политиката за управување со ризик од промена на каматни стапки во портфолио на банкарски активности број 02-2698/6 од 06.08.2010 година.
- Потврдување на Политиката за пријавување на корупција и други незаконски и неетички активности од страна на вработените во МБПР број 02-2698/3 од 06.08.2010 година.
- Одлука за одобрување на Методологијата за оценка на купувачи.
- Политика за осигурување на побарувања.
- Одлука за отпочнување со вршење на финансиска активност – факторинг.
- Методологија за оценка на клиенти за факторинг.
- Одлука за утврдување на лимити на банки учеснички.
- Политика за користење на услуги од надворешни лица број 02 –6256/5 од 09.12.2011 година.
- Политика за одржување на сопствени средства на банката број 02 –6461/3 од 20.12.2011 година.
- Политиката за сигурност на информативниот систем број 02 – 6407/4 од 16.12.2011 година.
- Методологија за интерно утврдување и оценка на потребната адекватност на капиталот на Банката број 02 – 6412/1 од 19.12.2011 година.
- Одлука за измена на Кредитната политика на Македонска банка за поддршка на развојот АД

Надзорниот одбор ги одобри т.е усвои извештаите, Политиките и други предложени материјали за работењето на Банката во 2011 година.

Членовите на Надзорниот одбор, во согласност со член 51 од Статутот на Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје, без одржување на состанок, а заради резгледување и одобрување на кредитни барања првенствено од програмата за кредитирање на развојот на мали и средни претпријатија и приоритетни проекти од кредитната линија на ЕИБ во износ од 100.000.000 ЕУР и од програмата за кредитирање на развојот на мали и средни претпријатија и приоритетни проекти од кредитната линија на ЕИБ 50.000.000 ЕУР, одлучуваа по кредитни предлози доставени преку електронска пошта.

- Со активната работа на Надзорниот одбор на Банката, а согласно програмата за кредитирање на мали и средни претпријатија и приоритетни проекти од кредитната линија на ЕИБ во износ од 50.000.000 ЕУР, заклучно со 31.12.2011 година одобрени се вкупно 109 проекти.
- Исто така со активната работа на Надзорниот одбор на Банката, а согласно програмата за кредитирање на мали и средни претпријатија и

приоритетни проекти од кредитната линија на ЕИБ во износ од 100.000.000 ЕУР, заклучно со 31.12.2011 година одобрени се 205 проекти.

1.3. Одбор за управување со ризици

Одборот за управување со ризици се состои од три члена. Еден од членовите на Управниот одбор задолжително е член на Одборот за управување со ризици, а останатите членови се лица со посебни права и одговорности, кои се вработени во Банката и кои имаат искуство во областа на финансиите и банкарството од најмалку три години.

Одборот за управување со ризици во текот на 2011 година работеше во следниот состав:

1. Ќенан Идризи,
2. Александар Станојковски,
3. Фросина Јосифовска.

Одборот за управување со ризици ги има следните права и одговорности:

- перманентно го следи и оценува степенот на ризичност на Банката и го утврдува прифатливото ниво на изложеност на ризици со цел минимизирање на загубите од изложеност на Банката на ризик,
- воспоставува политики за управување со ризици и ја следи нивната примена,
- ги следи прописите на Народна банка на Република Македонија кои се однесуваат на управување со ризици и усогласеноста на Банката со овие прописи,
- ги анализира извештаите за изложеност на Банката на ризик, изработени од службите во Банката кои вршат оценка на ризиците,
- утврдува краткорочни и долгорочни стратегии, мерки и инструменти за управување со ризиците на кои е изложена Банката и ги анализира ефектите од предложените стратегии, мерки и инструменти за управување со ризици,
- ја следи ефикасноста на функционирањето на системите на внатрешна контрола во управувањето со ризиците,
- најмалку еднаш месечно го известува Надзорниот одбор, а најмалку еднаш во три месеци Одборот за ревизија за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управување со ризици врз перформансите на Банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите,
- најмалку еднаш квартално ги разгледува трансакциите на поврзани лица со Банката за што доставува извештај до Надзорниот одбор.

Одборот за управување со ризици во текот на 2011 година одлучуваше на седници кои се одржуваа најмалку еднаш неделно, при што во текот на извештајната година одржани се вкупно 52 седници. Секој месец согласно Законот за банки, Одборот за управување со ризици доставуваше извештаи за својата работа до Надзорниот одбор на Банката.

1.4. Одбор за ревизија

Одборот за ревизија се состои од пет члена, со мандат од 4 (четири) години. Три члена на Одборот за ревизија се избираат од редот на членовите на Надзорниот одбор, два се независни члена, а најмалку еден член на Одборот за ревизија треба да е овластен ревизор. Со Одлука на Собранието на Банката од 18.12.2008 година за членови на Одборот за ревизија се именувани:

1. Миов Николаки – претседател, дипломиран економист, овластен ревизор, вработен и партнер во Ефект плус, Друштво за ревизија,
2. Елизабета Чингаровска, дипломиран економист, вработена во Државен пазарен инспекторат, на работно место директор,
3. Оливер Костуранов,
4. Армир Садики,
5. Владимир Цветиновски.

Со Одлука на Собранието на Банката од 20.05.2011 година, Оливер Костуранов и Владимир Цветиновски се разрешени од Одборот за ревизија, а на нивно место се именувани лицата Ромела Поповиќ Трајкова и Марина Блажековиќ, со што составот на Одборот за ревизија во текот на 2011 година е следниот:

1. Миов Николаки – претседател, дипломиран економист, овластен ревизор, вработен и партнер во Ефект плус, Друштво за ревизија,
2. Елизабета Чингаровска, дипломиран економист, вработена во Државен пазарен инспекторат, на работно место директор,
3. Ромела Поповиќ Трајкова,
4. Марина Блажековиќ,
5. Армир Садики.

Одборот за ревизија ги има следните права и одговорности:

- ги разгледува финансиските извештаи на Банката и се грижи за точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководство и меѓународните сметководствени стандарди,
- ги разгледува и оценува системите за внатрешна контрола,
- ја следи работата и ја оценува ефикасноста на Службата за внатрешна ревизија,
- ги разгледува извештаите на Одборот за управување со ризици,
- предлага друштво за ревизија, го следи процесот на ревизија на Банката и ја оценува работата на друштвото за ревизија,
- ги донесува сметководствените политики на Банката,
- ја следи усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи,
- одржува состаноци со Управниот одбор, Службата за внатрешна ревизија и Друштвото за ревизија во врска со утврдените неусогласености со прописите и слабостите во работењето на Банката,
- најмалку еднаш во три месеци го известува Надзорниот одбор на Банката за својата работа.

Во текот на 2011 година Одборот за ревизија одржа 6 редовни седници на кои се прифатени финансиските извештаи на Банката за 2010 година ревидирани од **ГРАНТ ТХОРНТОН ДОО Скопје**. На седниците на Одборот за ревизија разгледани се информациите за кредитен ризик, извештаите за

работење на Одборот за управување со ризици и Извештаите од службата за внатрешна ревизија за ревизиите извршени во текот на 2011 година.

Со Одлуката донесена од страна на Собранието на Македонска банка за поддршка на развојот, на членовите на Одборот за ревизија им е утврден тромесечен надомест за работа во Одборот за ревизија.

Тромесечниот надомест се исплаќа редовно.

1.5. Управен одбор

Управниот одбор на Банката се состои од два члена, именувани од страна на Надзорниот одбор на Банката со Одлука од 16.05.2007 година, врз основа на претходна согласност од Гувернерот на Народна банка на Република Македонија. Членовите на Управниот одбор се именувани со мандат од шест години и со усогласувањето на работењето на Банката со новиот Закон за банките се именуваат како: главен извршен директор и главен оперативен директор.

Членови на Управниот одбор се:

1. Драган Мартиновски – Главен извршен директор
2. Кенан Идризи – Главен оперативен директор

Управниот одбор ги има следните права и одговорности:

- управува со Банката и ја застапува Банката,
- ги спроведува одлуките на Собранието и Надзорниот одбор на Банката,
- покренува иницијативи и дава предлози за унапредување на работењето на Банката,
- ги именува и разрешува лицата со посебни права и одговорности,
- ги изготвува следните интерни акти: деловна политика, развоен план, финансиски план на Банката, политика за сигурност на информативниот систем на Банката, етички кодекс и др.,
- изготвува листа на нето должници на Банката,
- изготвува годишен извештај за работењето на Банката и го доставува до Надзорниот одбор,
- ја утврдува внатрешната организација и систематизација на работи и работни задачи во Банката,
- одлучува за пласман на средствата од кредитното осигурување од комерцијални и политички ризици,
- врши и други работи кои не се во надлежност на Надзорниот одбор на Банката.

Управниот одбор во рамките на своите со закон и статут утврдени надлежности ги донесе сите потребни интерни акти со кои се обезбедуваат услови за работење на Банката во согласност со законските и подзаконските акти. За своите тековни активности Управниот одбор најмалку еднаш месечно доставуваше извештаи за својата работа до Надзорниот одбор на банката.

Управниот одбор во текот на 2011 година донесе, односно ревидираше процедури и упатства значајни за работењето на Банката од кои поважни се следните:

- Измени и дополнувања на Процедурите за управување со ликвидносен ризик

- Процедури за спречување перење на пари и финансирање на тероризам,
- Процедури за управување со стратегиски ризик,
- Процедури за управување со репутациски ризик,
- Процедури за идентификување, оценка, мониторинг и контрола на ризик на земја,
- Процедури за управување со правен ризик,
- Програма за спречување на перење пари и финансирање на тероризам,
- Процедура за известување и справување со сигурносни инциденти,
- Процедури за идентификување, оценка, мониторинг и контрола на оперативен ризик,
- Методологија за развој на системот и стандарди,
- Процедури за факторинг,
- Процедури за ЕИБ II - 50.000.000 ЕУР,
- Упатство за книговодствено евидентирање на факторинг,
- План за континуитет во работењето,
- Процедури за управување со ризици,
- Процедури за управување со денарска и девизна ликвидност.

1.6. Кредитен одбор

Кредитниот одбор е составен од три члена од кои членовите на Управниот одбор се членови на одборот согласно Статутот на Банката и третиот член го именува Надзорниот одбор на Банката. Кредитниот одбор работи во состав:

1. Драган Мартиновски,
2. Кенан Идризи,
3. Тони Петроски.

Кредитниот одбор ги има следните права и одговорности:

- одлучува за пласманите и кредитните задолжувања, гаранции и други изложености спрема еден заемобарател до 10% од сопствените средства на Банката,
- одобрува изложеност спрема одделна банка до 25% од сопствените средства на Банката,
- разгледува и одобрува кредити, управува со постоечките кредити и најмалку еднаш годишно дава тековни проценки за кредитоспособноста на кредитобарателот и раскинува договор за постоечки кредит поради опасност од неплаќање на кредитните обврски,
- врши други работи од кредитната политика утврдени согласно Законот и Статутот на Македонска банка за поддршка на развојот и Законот за банките.

Во текот на 2011 година Кредитниот одбор одлучуваше на седници на кои беа разгледувани и одобрувани кредитни барања доставени од страна на банките учеснички во кредитните програми на МБПР.

Во текот на извештајната 2011 година Кредитниот одбор одржа вкупно 24 седници.

1.7. Одбор за осигурување

Одборот за осигурување е составен од три члена. Согласно Статутот на Банката, членовите на Управниот одбор се членови и на Одборот за

осигурување, а третиот член го именува Надзорниот одбор на Банката. Одборот за осигурување работи во состав:

1. Драган Мартиновски
2. Кенан Идризи
3. Тони Петроски

Одборот за осигурување ги има следните права и одговорности:

- ги утврдува посебните услови за кредитно осигурување од комерцијални и политички ризици,
- разгледува и одобрува склучување на договори за осигурување,
- ги испитува ризиците во рамките на осигурувањето,
- управува со полисите за осигурување со давање на тековни проценки најмалку еднаш годишно за осигурителниот ризик.

Погоре наведените лица, односно лицата со посебни права и одговорности во Банката не пријавија судир на интереси ниту поврзаност со трети лица согласно Законот за банки.

Одборот за осигурување во 2011 година одржа вкупно 25 (дваесетипет) седници.

2. Организациска структура

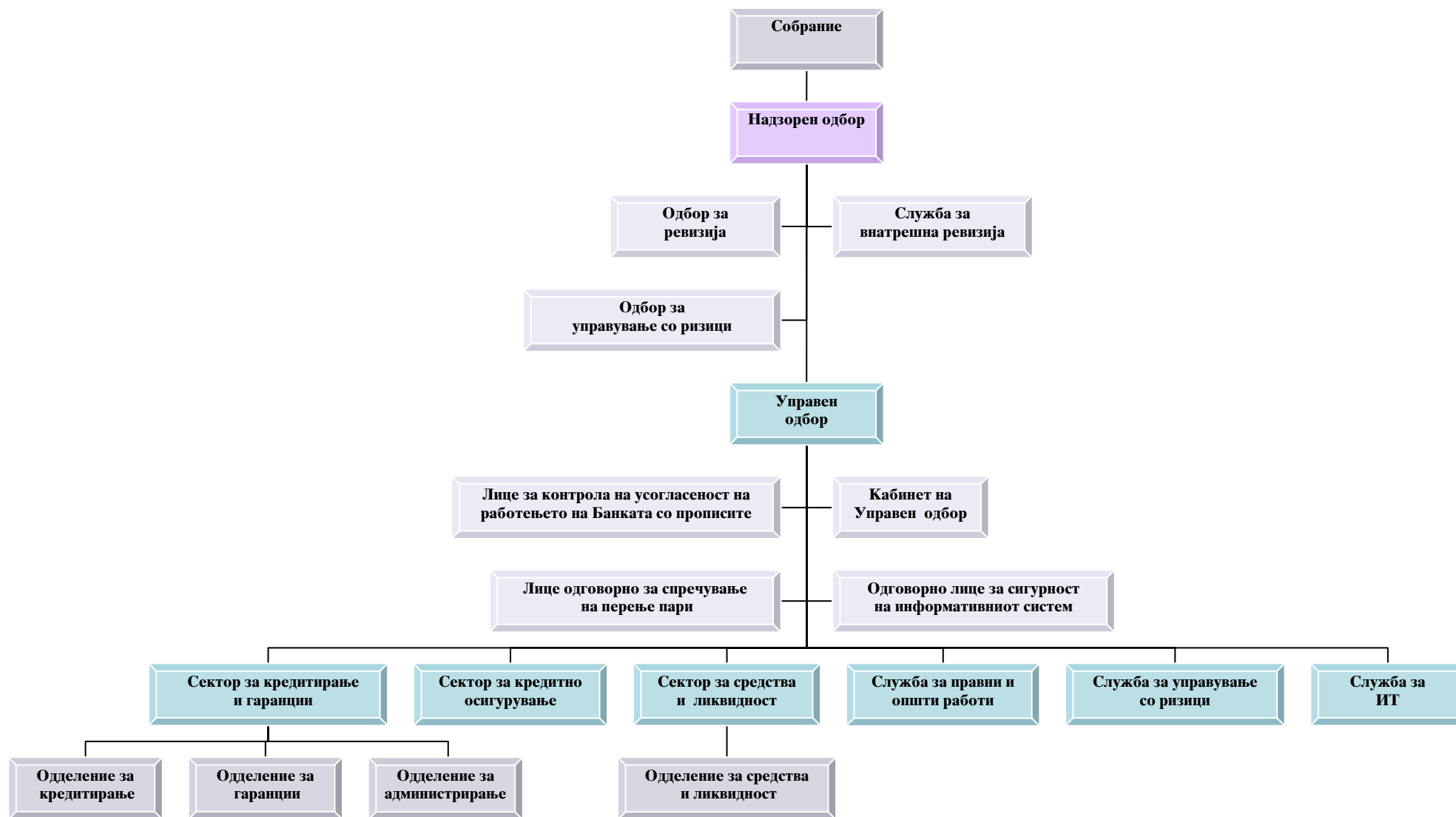
Банката е организирана во три сектори: Сектор за кредитирање и гаранции, Сектор за кредитно осигурување, Сектор за управување со средства и ликвидност и четири служби: Служба за внатрешна ревизија, Служба за управување со ризици, Служба за информатичка технологија и Служба за правни и општи работи.

Во Банката е именувано лице за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и одговорно лице за спречување перење пари.

Банката нема основано подружници.

Заклучно со 31.12.2011 во МБПР има 36 вработени лица.

Во извештајната година на Управниот одбор и лицата со посебни права и одговорности во банката по основ на бруто плата, надоместоци на плата, бонус, осигурувања и други права им се исплатени вкупно 14.312.568,00 денари. На членовите на Надзорниот одбор на банката по основ на надомест за учество на седници им се исплатени вкупно 676.670,00 денари и на Одборот за ревизија по основ на надомест за работа на седниците на одборот им се исплатени вкупно 327.222,00 денари.

3. Акционерска структура

Согласно Законот за Македонска банка за поддршка на развојот (Сл.весник на Република Македонија бр. 105/2009) МБПР е акционерско друштво во кое Република Македонија е единствен акционер. Владата на Република Македонија е запишана во акционерската книга на Банката со вкупно 384.103 обични акции со право на глас и номинална вредност од 3.108,00 денари за една акција.

4. Други информации и податоци во врска со Кодексот за корпоративно управување

Собранието на Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје на седницата одржана на 18.12.2008 година го донесе Кодексот за корпоративно управување на Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје. Еднаш годишно Кодексот за корпоративно управување е предмет на разгледување и ревидирање од страна на Надзорниот одбор на Банката и предмет на одобрување од страна на Собранието на Банката. Кодексот е изготвен во согласност со Одлуката на Советот на НБРМ за основните начела и принципи на корпоративно управување во банка.

Македонска банка за поддршка на развојот, односно органите на управување во Банката и вработените во текот на 2011 година, во целост се придржуваат кон принципите на корпоративно управување прифатени во кодексот за корпоративно управување и тоа:

- принципот на заштита на правата и интересите на единствениот акционер,
- принципот на ефикасно управување,
- принципот на ефикасна контрола на финансиските и економските активности,
- принципот на транспарентност и објективност на објавување на информации за МБПР,
- принципот на законитост и етика,
- принципот на социјална одговорност,
- принципот на поделба на надлежностите,
- политиката на решавање на корпоративните конфликти,
- принципот на ефективно заемно дејство со вработените и правичен надомест,
- принципот на трудољубивост и одговорност,
- заштита на личните податоци и
- корпоративен советник.

5. Информации и податоци за политиката на банката за спречување на судир на интереси

Основните постулати на политиката за спречување на судир на интереси во Македонска банка за поддршка на развојот се предвидени во етичкиот кодекс на банката усвоен од Управниот одбор и одобрен од Надзорниот одбор на Банката на седницата одржана на ден 18.12.2008 година и Политиката за идентификување на потенцијални судири на интерес и дефинирање на мерките и активностите кои се преземаат во случај на постоење на судир на интереси

бр.23-1837/1 од 09.06.2010 година. Етичкиот кодекс, најмалку еднаш годишно е предмет на разгледување од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Согласно законските одредби и одредбите од Политиката на Банката за спречување на судирот на интереси, лицата со посебни права и одговорности во Банката редовно на секои шест месеци даваа писмена изјава за постоење, односно непостоење на судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

Членовите на Надзорниот и Управниот одбор на Банката и лицата со посебни овластувања не присуствуваат при донесување на одлуки со кои е доведена во прашање нивната објективност, поради постоење на судир помеѓу нивниот личен интерес и интересот на Банката преку содржината на одлуката која е предмет на донесување од страна на соодветниот орган. Членовите на Надзорниот и Управниот одбор и лицата со посебни овластувања пред одлучувањето за одредени прашања за кои имаат судир на интереси, ја напуштаат седницата и даваат писмена изјава во која се наведува основот од кој произлегува судирот на интереси.

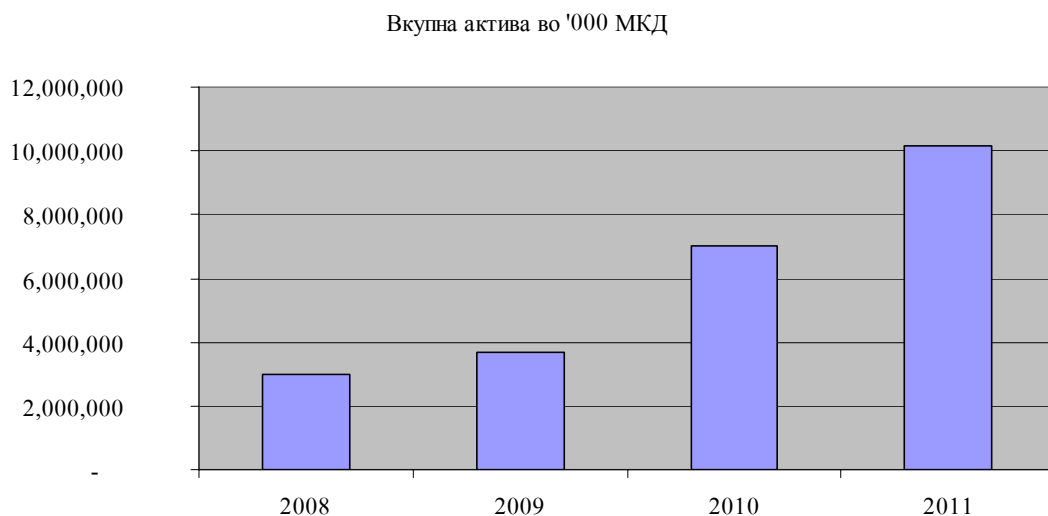
V ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТИ ОД РАБОТЕЊЕТО ВО 2011 ГОДИНА

Во своето финансиско работење во периодот од 01.01.2011 година до 31.12.2011 година, Банката оствари нето-добивка во износ од 105.172 илјади денари. Во исто време вкупната билансна сума 10.182.024 илјади денари е зголемена во однос на претходната година за 45,5%.

1. Биланс на состојба

1.1. Актива

Движењето на активата на билансот на состојба по години е прикажано на следниот дијаграм:

1.1.1. Парични средства и парични еквиваленти

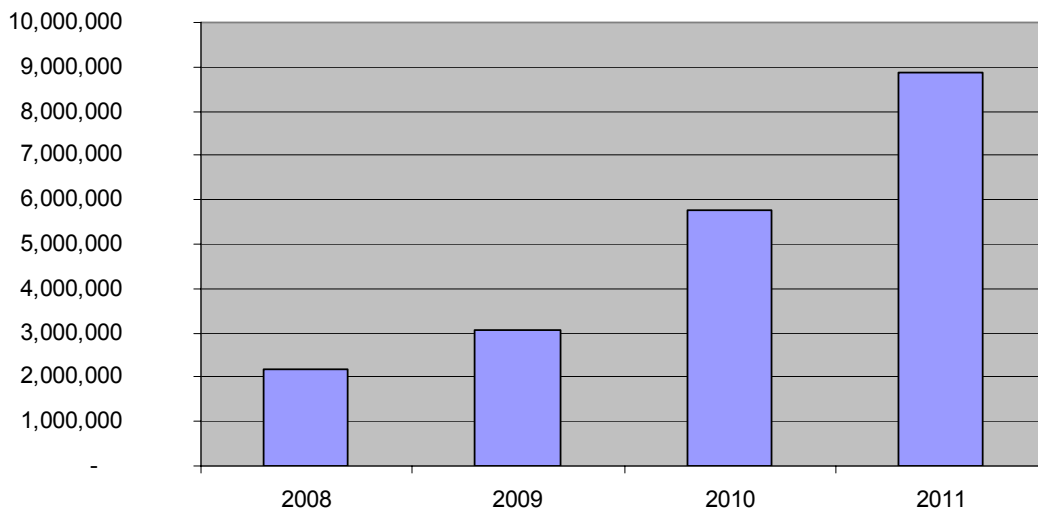
Состојбата на паричните средства и паричните еквиваленти на 31.12.2011 година изнесува 1.121.181 илјади денари што претставува 11% од вкупната актива на Банката.

1.1.2. Кредити на и побарувања од банки

Вкупните нето кредити на ден 31.12.2011 година изнесуваат 8.886.738 илјади денари што претставува 87,3% од вкупната актива. Вкупните нето кредити се зголемени во однос на претходната година за 54,5%. Порастот на вкупните кредитни пласмани се должи главно, на зголемувањето на пласманите од кредитната линија за финансирање на мали и средни трговски друштва и кредитната линија обезбедена преку Европската инвестициска банка.

Анализата на кредитното портфолио на Банката од аспект на валутната структура го покажува доминантното учество на денарските кредити со девизна клаузула.

Кредити на и побарувања од банка

1.2. Извори на средства

1.2.1. Вкупни обврски

Вкупните обврски на Банката на 31.12.2011 година достигнаа износ од 8.222.895 илјади денари и остварија пораст од 59,8% во споредба со крајот на 2010 година. Порастот на вкупните извори на средства се должи на зголемувањето на обврските по кредити со повлекувањето на средства од кредитната линија со Европската инвестициска банка. Обврските по кредити за периодот од 01.01.2011 година до 31.12.2011 година во однос на 2010 година се зголемени за 59,6%.

Во валутната структура структура на вкупните кредитни извори на средства доминираат обврските по кредити во странска валута, додека од аспект на рочната структура согласно рокот на доспевање тие се во позицијата на долгорочни обврски.

1.2.2. Капитал и резерви

Во вкупните извори на средства, капиталот и резервите учествуваат со 19,2%. Вкупниот капитал на Банката на 31 декември 2011 година изнесува 1.959.127 илјади денари кои го сочинуваат основачкиот капитал, резервите формирани од остварените добивки во претходните години и добивката од тековниот период.

2. Биланс на успех

Во периодот од 01.01.2011 година до 31.12.2011 година, МБПР оствари вкупни приходи во износ од 311.420 илјади денари, расходи во износ од 206.169 илјади денари и позитивен финансиски резултат во износ од 105.172 илјади денари.

Во извештајниот период остварени се вкупни приходи од камати во износ од 268.050 илјади денари и вкупни расходи од камати во износ од 126.862 илјади денари. Остварените нето приходи од камата изнесуваат 141.188 илјади денари и се зголемени за 23,3% во однос на претходната година.

Нето приходите од провизии за тековната 2011 година изнесуваат 7.633 илјади денари.

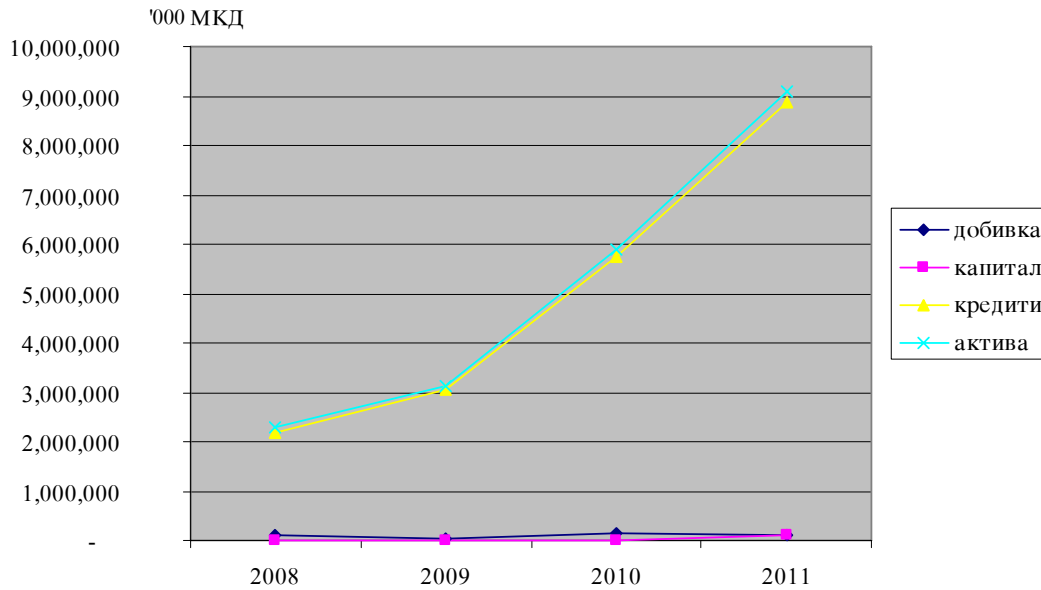
Приходите и расходите за средства и изворите на средствата во странски валути или изразени во валутна клаузула се искажуваат во билансот на успех во денари по средниот курс на Народна банка на Република Македонија на нето основа. На годишно ниво, односно во пресечните периоди 2011-2010 година македонскиот денар остана на истото ниво во однос на еврото, при што официјалниот важечки курс на 31 декември 2011 година изнесуваше 61,50 МКД. Во извештајниот период остварени се нето приходи од курсни разлики во вредност од 81 илјади денари, додека во истиот период минатата година се остварени нето расходи од курсни разлики од 8.740 илјади денари.

Банката во склад со прописите и усвоените акти го утврдува процентот со кој се проценува намалувањето на вредноста и одржувањето на резерви кои се доволни за покривање на можните кредитни ризици. За 2011 година Банката извршила ослободување на износот на исправката на вредност на финансиските средства и прикажала нето приходи во износ од 10.018 илјади денари.

Останатите расходи од дејноста во себе ги вклучуваат амортизацијата, општите и административни трошоци и останатите трошоци од работењето и се реализирани во износ од 55.420 илјади денари што е за 17,4% повисоко во однос на истиот период минатата година.

Согласно измените во Законот за Данок на добивка од 1 јануари 2009 година, Банката пресметува и уплатува данок на добивка на непризнаените расходи со стапка од 10%. Пресметаниот данок за 2011 година изнесува 79 илјади денари, односно е намален за 23,3% во однос на 2010 година кога изнесуваше 103 илјади денари.

Со следниот дијаграм прикажано е движењето на неколку билансни позиции од 2008 до 2011 година.

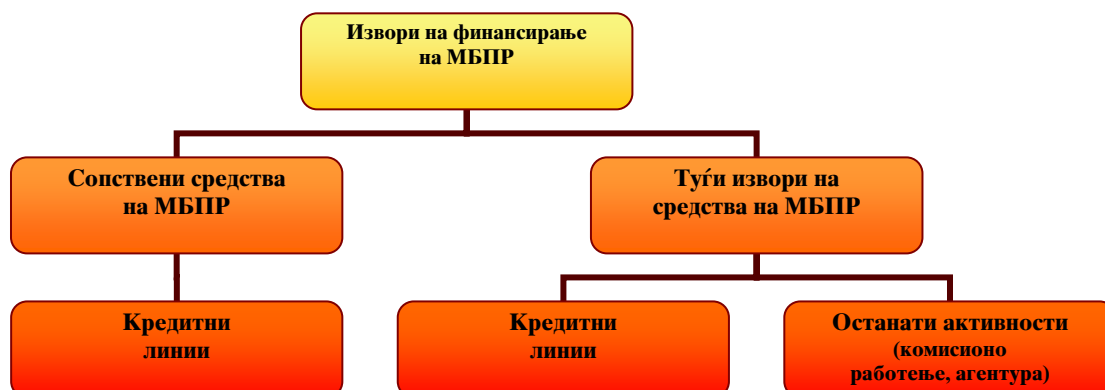

VI КРЕДИТНИ АКТИВНОСТИ

Како во претходните години и во 2011 година, МБПР кредитните активности ги реализираше главно преку деловните банки со кои има склучено договори за соработка и тоа:

- ▶ Халк банка АД Скопје,
- ▶ шпаркасе Банка Македонија АД Скопје,
- ▶ Еуростандард банка АД Скопје
- ▶ Комерцијална банка АД Скопје,
- ▶ НЛБ Тутунска банка АД Скопје,
- ▶ Охридска банка АД Охрид,
- ▶ Прокредит банка АД Скопје,
- ▶ Стопанска банка АД Битола,
- ▶ Стопанска банка АД Скопје,
- ▶ ТТК банка АД Скопје,
- ▶ УНИ банка АД Скопје,
- ▶ Централна Кооперативна банка АД Скопје.

Кредитните активности на МБПР се финансирани со користење на два извора на средства, односно сопствени извори на средства и туѓи извори на средства (средства обезбедени од меѓународни финансиски институции, билатерални кредитори и останати кредитори).

1. Кредитни линии од сопствени средства на МБПР

Од сопствените средства на МБПР се креирани повеќе кредитни линии чии услови на одобрување се прикажани во следната табела:

Назив на кредитната линија	Износ во ЕУР	Рок на отплата	Крајна каматна стапка
Финансирање на мали и средни трговски друштва	од 15.000 до 500.000	до 8 години со вклучен грејс период до 1 година	8% годишна
Финансирање на производство наменето за извоз	од 15.000 до 2.000.000	до 2 години	6% годишна
Финансирање на трајни обртни средства	од 30.000 до 300.000	до 3 години	8% годишна
Директна поддршка на извозни компании	од 15.000 до 1.000.000	до 2 години	6% годишна

1.1. Кредитна линија за финансирање на мали и средни трговски друштва

Кредитната линија е наменета за финансирање на постојни и нови мали и средни трговски друштва. Целта на кредитната линија е подобрување на конкурентските предности и отворање на нови работни места. Кредитите се наменети за набавка на основни и обртни средства, при што најмалку 50% од кредитот треба да биде искористен за основни средства. Приоритет при одобрувањето на овие кредити се проекти кои обезбедуваат повисок техничко - технолошки развој, проекти кои обезбедуваат зголемување на бројот на вработени итн.

Во текот на 2011 година од оваа кредитна линија се одобрени 25 кредитни барања во вкупен износ од 2.769.100 евра при што се финансирани проекти од областа на прехранбената индустрија, текстилната индустрија, печатарството итн.

1.2. Кредити за финансирање на производство наменето за извоз

Средствата од кредитната линија се наменети за финансирање на обртни средства за подготовка на производство наменето за извоз. Кредитите се одобруваат врз база на идентификувани приливи од извоз.

Извозните аранжмани треба да остваруваат позитивен нето девизен ефект што во крајна линија ќе придонесе кон подобрување на трговскиот и платниот биланс на Р.Македонија. Во текот на 2011 година од оваа кредитна линија со кредитна поддршка од 605.000 евра поддржан е извоз од 1.230.000 евра. Значајно е да се напомене дека добар дел од извозните аранжмани во 2011 година беа поддржани преку ЕИБ кредитната линија која поради атрактивноста на каматната стапка и рокот на враќање беше особено барана од страна на извозните компании.

1.3. Кредитна линија за финансирање на трајни обртни средства

Кредитната линија е воведена како надополнување на кредитната линија за трајни обртни средства од револвинг фондот од Италијанската стокова кредитна линија (точка 2.3.) за која кај клиентите предизвика голем интерес како и за можен одговор на кредитните барање за обртни средства кои не беа поддржани од ЕИБ кредитната линија. Оваа кредитна линија е наменета за поддршка на мали и средни трговски друштва за финансирање на трајни обртни средства согласно потребите на кредитокорисниците и нивните бизниси. Во текот на 2011 година е одобрен 1 кредит од оваа кредитна линија во износ од 32.520 евра.

1.4. Директна поддршка на извозни компании

Во согласност со Законот за МБПР и насоките од Владата на Република Македонија за потребата од дополнителна финансиска поддршка на извозните компании, МБПР оваа година ги исполни сите административни, оперативни и технички предуслови за отпочнување на активностите за директно кредитирање на извозните компании. Согласно измените во Кредитната политика, директната поддршка се однесува за финансирање на обртни средства за подготовка на производство наменето за извоз и обртни средства по извршен извоз.

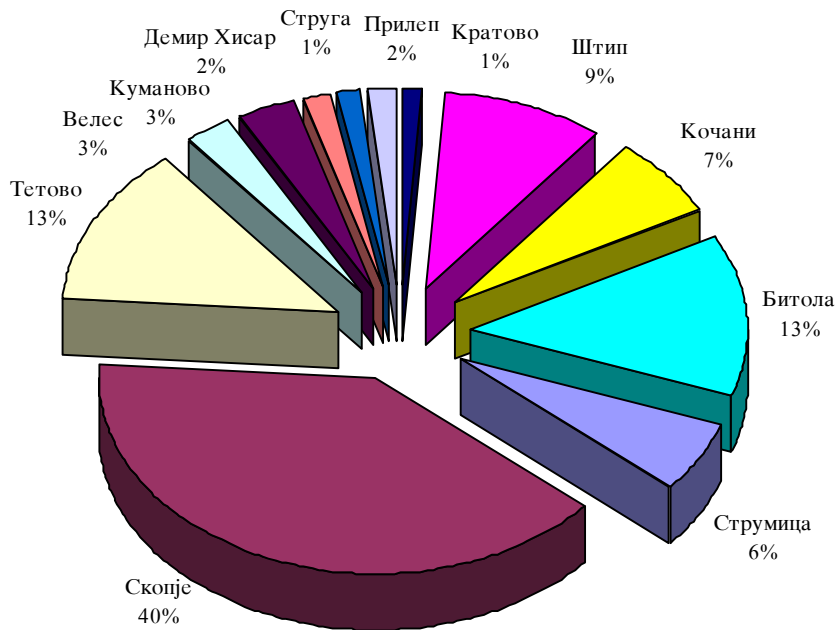
Следствено, кон крајот на годината пристигнаа и првите две кредитни барања од оваа кредитна линија во вкупен износ од 240.000 евра кои беа одобрени и исплатени на почетокот од 2012 година.

1.5. Состојба на кредити од кредитни линии од сопствени извори

Состојбата на пласираните кредити од сопствени извори на средства според поддржани дејности е прикажана во следната табела:

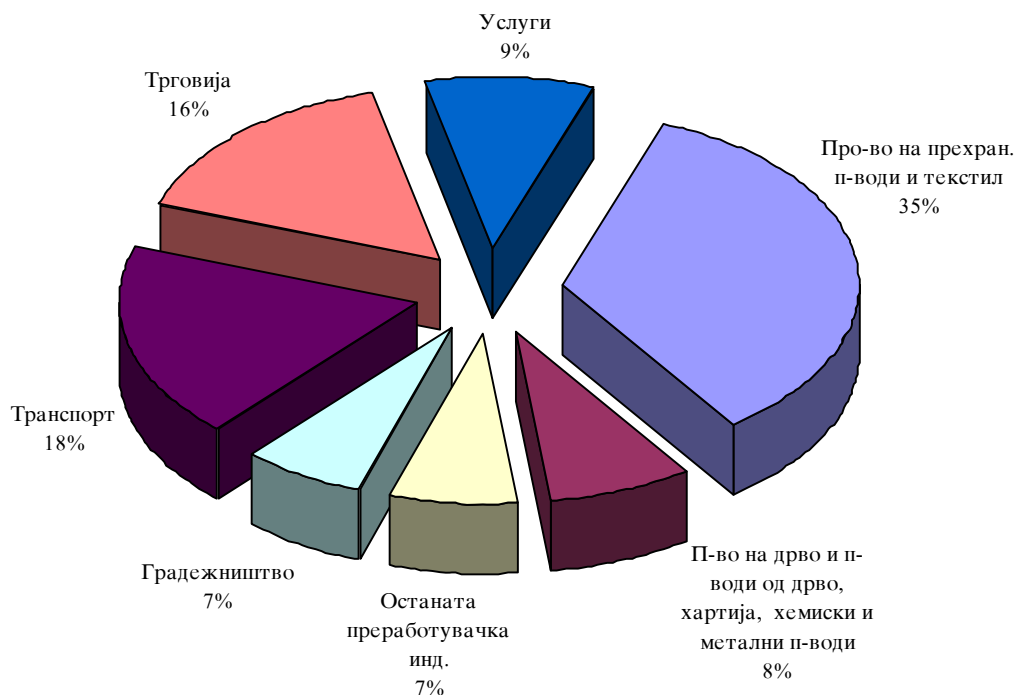
Р.б.	Дејност	Износ во ЕУР		Индекс 2011/2010
		31.12.2010	31.12.2011	
1	Производство на прехранбени производи и текстил	1.846.950	1.184.600	64,1
2	Производство на дрво и производи од дрво, хартија, хемиски и метални производи	350.000	260.000	74,3
3	Останата преработувачка индустрија	1.026.000	240.000	23,4
4	Градежништво	127.000	230.000	181,1
5	Транспорт	154.000	628.000	407,8
6	Трговија	-	549.020	-
7	Услуги	500.000	315.000	63,0
	Вкупно	4.003.950	3.406.620	85,1

Графички приказ: Пласирани средства од сопствени извори по градови во 2011 година.

Од презентираното се согледува дека во најголем дел одобрени се кредити во Скопје (40%), Битола (13%) и Тетово (13%). Со помало учество се останатите градовите во земјата.

Во следниот графикон презентирани се одобрените кредити во 2011 година по дејности:

Од презентираниот графикон се согледува дека најмногу се поддржани проекти од областа на производството на храна и текстил (35%), транспортот (18%) и трговијата (16%). Преостанатите одобрени кредити се однесуваат на услугите (9%), производството на дрво и производи од дрво (8%), градежништвото (7%) и останатата преработивачка индустрија (7%).

Доколку се спореди 2011 година со 2010 година се забележува дека и во 2011 година продолжува трендот на намалување на користењето на кредитните линии од сопствени средства на МБПР. Ваквиот тренд произлегува пред се од користењето на средствата од кредитна линија ЕИБ 100 милиони ЕУР и ЕИБ 50 милиони ЕУР чии средства се наменети за поддршка на МСП преку инвестициски кредити и трајни обртни средства со крајна каматна стапка од 5,5% годишно и со подолги рокови на отплата (за оваа кредитна линија дадени се поопширни информации во точка 2.1.).

2. Кредитни линии од меѓународни финансиски институции, билатерални кредитори и останати извори

Во 2011 година МБПР продолжи со користењето и реализацијата на кредитните линии од странските кредитори и донатори. Палетата на кредитни производи во текот на 2011 година беше збогатена со нови 50 милиони евра од Европска Инвестициона банка (ЕИБ), како втора фаза од соработката со ЕИБ. Подетално кредитните линии се прикажани во наредната табела:

Назив на кредитната линија	Износ	Рок на отплата	Крајна каматна стапка
ЕИБ кредитна линија за инвестициони кредити	од 10.000 до 3.500.000 ЕУР	до 5 год. со вклучени до 12 месеци грејс	5,5% годишно
ЕИБ кредитна линија за ТОС	од 5.000 до 666.700 ЕУР	до 3 год. со вклучени до 6 месеци грејс	5,5% годишно
ЕИБ кредитна линија за приоритетни проекти	до 12.500.000 ЕУР	до 15 год. со вклучени до 36 месеци грејс	5,5% годишно
ЕИБ II кредитна линија за инвестициони кредити	од 10.000 до 3.500.000 ЕУР	до 8 год. со вклучени до 12 месеци грејс	5,5% годишно
ЕИБ II кредитна линија за ТОС	од 5.000 до 666.700 ЕУР	до 3 год. со вклучени до 6 месеци грејс	5,5% годишно
ЕИБ II кредитна линија за приоритетни проекти	до 6.000.000 ЕУР	до 8 год. со вклучени до 24 месеци грејс	5,5% годишно
Стокова кредитна линија од Република Италија - Револвинг фонд	од 50.000 до 400.000 ЕУР	до 6 год. со вклучена 1 година грејс	6%, годишна
Кредитна линија за финансирање на микро, мали и средни претпријатија од КФВ (КМБ1, КМБ2, КМБ3)	до 50.000 ЕУР	до 4 години	ја утврдува банката-учесник

Кредитна линија од Развојната банка при Совет на Европа - ЦЕБ	до 400.000 ЕУР	до 7 години со вклучен грејс период до 2 години	околу 8,5% годишна
Проект за одржлива енергија (енергетска ефикасност)	до 60% од вредноста на проекти од 20.000 до 500.000 УСД	до 6 години	ја утврдува банката-учесник
Проект за одржлива енергија (обновливи извори на енергија)	до 60% од вредноста на проекти од 50.000 до 4.000.000 УСД	до 10 години со вклучен грејс период до 3 години	ја утврдува банката-учесник
Проект "Самовработување со кредитирање"	за 1 невработено лице - 3.000 ЕУР, максимум 15.000 ЕУР; за 1 невработено лице-технолошки вишок - 4.000 ЕУР, максимум-20.000 ЕУР	до 4 години со вклучена 1 година грејс период	1% годишна, во грејс период не се плаќа камата
ОКФ (ЗКДФ)	до 100.000 евра за примарно земјоделско производство, до 300.000 евра за преработка на земјоделски производи до 300.000 евра за извоз на примарни земјоделски производи и нивни преработки	во договор со финансиската институција учесник	Од 4% до 6,5% годишна

2.1. ЕИБ кредитна линија

Кредитната линија од Европска Инвестициона банка со фонд од 100 милиони евра започна со реализација во 2009 година како дел од од пакетот мерки на Владата на Република Македонија за ублажување на последиците од глобалната финансиска криза. Во текот на 2011 година, МБПР продолжи со користење на средствата од оваа кредитна линија и нивно пласирање преку деловните банки до крајните корисници. Притоа, во текот на годината средствата од кредитната линија беа во целост повлечени од ЕИБ и искористени.

Согласно условите на кредитната линија, кредитите се наменети за финансирање на основни средства и трајни обртни средства. Со средствата од кредитна линија се поддржуваат следните кредитни програми:

2.1.1. Инвестициони кредити од ЕИБ

Износ на поединечен кредит наменет за крајните корисници:	Микро претпријатија кредит до 45.000 ЕУР Мали претпријатија кредит до 450.000 ЕУР Средни претпријатија кредит до 3.500.000 ЕУР
Рок на отплата:	До 5 години
Вклучен грејс период:	До 12 месеци
Намена:	Поддршка на идентификувани проекти и тоа: <ul style="list-style-type: none"> • Купување на материјални средства:

	<ul style="list-style-type: none"> • Недвижности (освен земјиште), • Опрема, • Обртни средства (не повеќе од 30% од вредноста на кредитот), • Инвестиции во нематеријални средства (развој, планирање и финансирање во фаза на конструкција како и трошоци за плати и останато поврзано со фазата на истражување и развој).
--	---

2.1.2. Кредити за трајни обртни средства од ЕИБ

Износ на поединечен кредит наменет за крајните корисници:	Микро претпријатија кредит до 20.000 ЕУР Мали претпријатија кредит до 200.000 ЕУР Средни претпријатија кредит до 666.700 ЕУР
Рок на отплата:	Не помал од 2 години и не повеќе од 3 години
Вклучен грејс период:	До 6 месеци
Намена:	Поддршка на барањата за перманентно зголемување на потребите за обртен капитал во услови на експанзија на бизнис активностите на компанијата

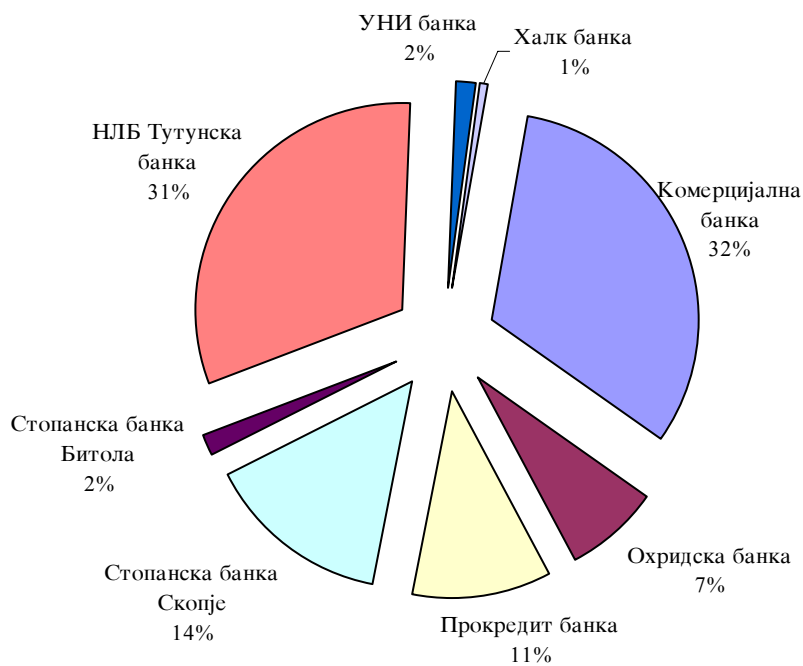
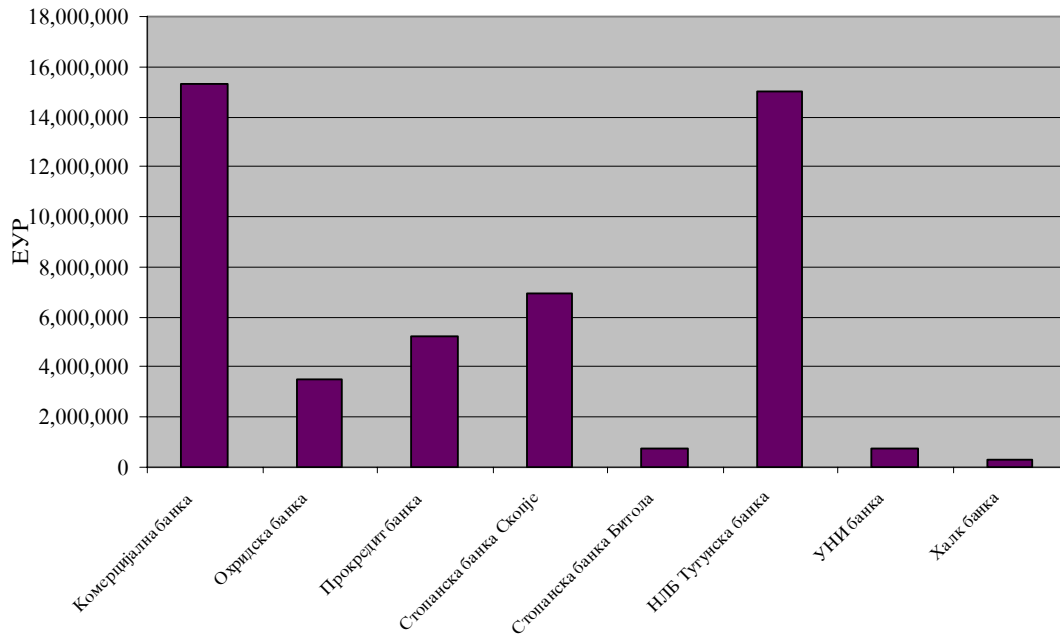
2.1.3. Кредити за приоритетни проекти од ЕИБ

Износ на поединечен кредит наменет за крајните корисници:	До 12.500.000 ЕУР
Рок на отплата:	До 15 години
Вклучен грејс период:	До 3 години
Намена:	Поддршка на приоритетни проекти од областа на индустријата, образованието, културата, екологијата и сл.

Наведените кредитни производи се реализираа преку деловните банки со кои МБПР има склучено рамковни договори. Поради повољните услови на кредитирање, кредитната линија беше во целост искористена. Заклучно со 31.12.2011 година пласирани се вкупно 222 кредитни барања во вкупен износ од 47,8 милиони евра со следната структура по кредитни продукти:

Кредитен продукт:	Бр.на кредитни барања	Износ во ЕУР
Инвестициони кредити	136	20.481.953
Трајни обртни средства	73	8.555.658
Приоритетни проекти	13	18.756.150
вкупно	222	47.793.762

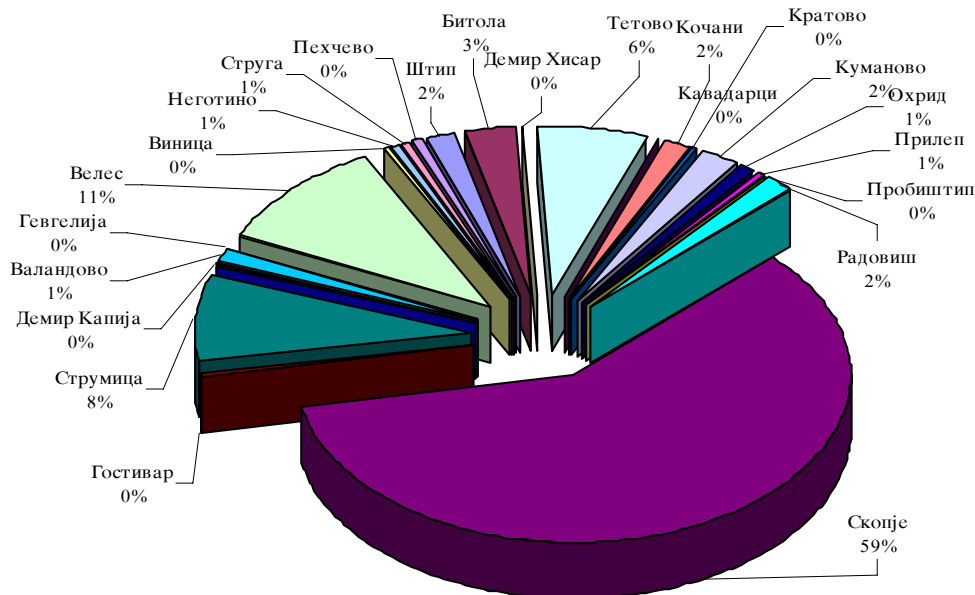
Структурата на пласираните кредити по банки е дадена во следниот дијаграм од кој може да се види дека преку Комерцијална банка, НЛБ Тутунска банка и Стопанска банка Скопје се одобрени најголем дел од кредитите од оваа кредитна линија.

Во 2011 година од средствата од ЕИБ кредитната линија се финансирани проекти од различни дејности при што застапени се текстилот, производството на прехранбени производи, транспортот, градежништвото и др.

Географската дисперзија на одобрените кредити од ЕИБ кредитната линија по градови е прикажана во наредната табела:

Р.бр.	Град	Износи
1	Скопје	28.311.593
2	Битола	1.398.650
3	Струмица	3.956.833
4	Тетово	3.057.855
5	Штип	809.763
6	Куманово	1.000.369
7	Валандово	587.500
8	Кочани	778.950
9	Велес	5.052.533
10	Охрид	378.750
11	Пехчево	231.000
12	Струга	255.000
13	Гостивар	187.500
14	Радовиш	752.500
15	Прилеп	292.611
16	Виница	125.000
17	Кавадарци	81.750
18	Кратово	125.000
19	Неготино	297.250
20	Гевгелија	20.750
21	Демир Капија	38.605
22	Демир Хисар	24.000
23	Пробиштип	30.000
Вкупно		47.793.762

2.2. ЕИБ II кредитна линија (50 мил. ЕУР)

Кредитите се обезбедуваат од кредитната линија од Европската инвестициона банка (ЕИБ) втора фаза во износ од 50.000.000 ЕУР кои се наменети за финансирање на основни средства, трајни обртни средства и приоритетни проекти.

Со средствата од кредитна линија се поддржуваат следните кредитни програми:

2.2.1. Инвестициски кредити од ЕИБ II

Рок на отплата:	Не помал од 2 години и не повеќе од 8 години
Вклучен грејс период:	До 2 години
Намена:	Поддршка на идентификувани проекти и тоа: <ul style="list-style-type: none"> • Купување на материјални средства: <ul style="list-style-type: none"> • Недвижности (освен земјиште), • Опрема, • Обртни средства (не повеќе од 30% од вредноста на кредитот), • Инвестиции во нематеријални средства (развој, планирање и финансирање во фаза на конструкција како и трошоци за плати и останато поврзано со фазата на истражување и развој).

2.2.2. Кредити за трајни обртни средства од ЕИБ

Рок на отплата:	Не помал од 2 години и не повеќе од 3 години
Вклучен грејс период:	До 6 месеци
Намена:	Поддршка на барањата за перманентно зголемување на потребите за обртен капитал во услови на експанзија на бизнис активностите на компанијата

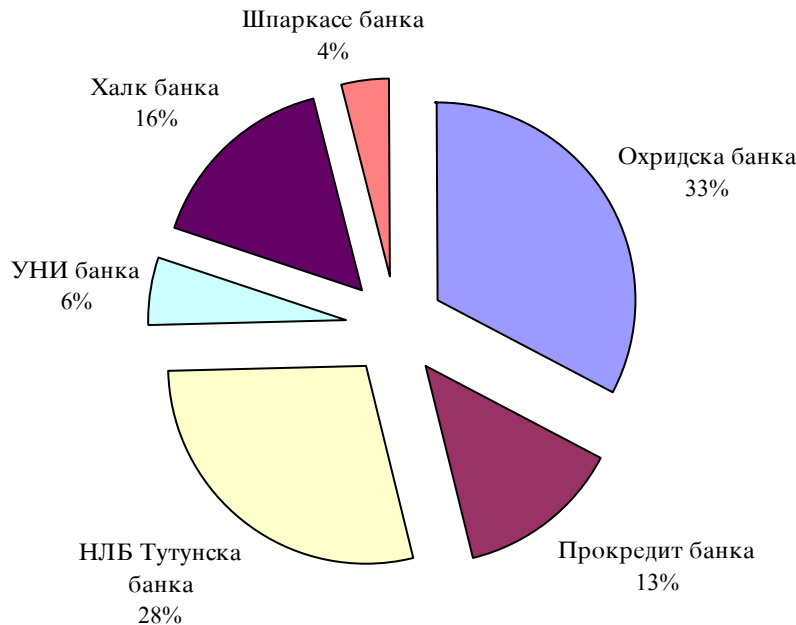
2.2.3. Кредити за приоритетни проекти од ЕИБ

Износ на поединечен кредит наменет за крајните корисници:	До 6.000.000 ЕУР
Рок на отплата:	Не помал од 2 години и не повеќе од 8 години
Вклучен грејс период:	До 2 години
Намена:	Поддршка на приоритетни проекти од областа на индустријата, образованието, културата, екологијата и сл.

Кон крајот на 2011 година беше повлечена првата транша од оваа кредитна линија во износ од 23.275.440 евра при што се поддржаа 112 проекти.

Средствата од првата транша се наменети за долгорочни инвестиции во износ од 16.823.629 евра (73,35%) и за трајни обртни средства 6.451.811 евра (26,65%).

Структурата на одобрените кредити по банки е дадена во следниот дијаграм:

2.3. Стокова кредитна линија од Република Италија-Револвинг фонд

Во рамките на билатералната соработка помеѓу Република Македонија и Република Италија, во мај 1999 година Владите на двете земји потпишаа Финансиска конвенција за одобрување на стоков кредит во износ од 12,7 милиони евра за набавка на машини, опрема и технологија од италијанско производство за потребите на македонските компании. Средствата беа наменети за проекти со кои се обезбедува ново производство, модернизација, заокружување на технолошкиот процес и отстранување на тесни грла. Кредитната линија е реализирана преку банките учеснички, а средствата се во целост искористени.

Од наплатените средства е формиран револвинг фонд со намена за финансирање на инвестиции и трајни обртни средства. Во 2011 година од овој фонд се одобрени 10 кредитни барања во вкупен износ од 1.464.000 евра.

2.4. Германско - Македонски фонд за повратници од Германија – ДЕГ

Во ноември 2003 година фондот основан со средства од Владата на Сојузна Република Германија со намена за финансирање на повратници од СР Германија, беше предвремено затворен. Фондот од Министерство за финансии во март 2004 година беше реструктуриран и претворен во кредитен однос на МБПР кон Министерството за финансии на Република Македонија (МФ). Средствата од оваа кредитна линија во износ од 3,5 милиони евра согласно договорот со МФ, се насочени кон кредитните програми на МБПР, односно за поддршка на мали и средни трговски друштва и проекти за производство наменето за извоз.

2.5. Кредитна линија за финансирање на микро, мали и средни претпријатија од KfW (КМБ 1)

Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје е назначена за управувач на Фондот формиран од средствата на кредитната линија од KfW. Средствата се пласираат преку Халк банка АД Скопје, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Прокредит банка АД Скопје и Штедилница Можности ДОО Скопје. Кредитната линија е целосно реализирана.

Корисници на кредитите се:

- микро и мали претпријатија,
- индивидуални претприемачи,
- занаетчиски дуќани,
- приватни трговци,
- тезги на пазар,
- други микро и мали стопански субјекти.

Преглед по банка-учесник со состојба 31.12.2011

Банка-учесник	ЕУР
Халк банка АД Скопје	-
НЛБ Тутунска банка АД Скопје	-
Прокредит банка АД Скопје	-
Штедилница Можности ДОО Скопје	275.750
Вкупно	275.750

2.6. Кредитна линија за финансирање на микро, мали и средни претпријатија од KfW (КМБ 2)

Кредитната линија во вкупен износ од 6,2 милиони евра е наменета за кредитна поддршка за микро, мали и средни компании од Република Македонија. Кредитната линија е целосно реализирана преку Халк банка АД Скопје, НЛБ Тутунска банка АД Скопје и Прокредит банка АД Скопје.

Преглед по банка-учесник со состојба 31.12.2011

Банка-учесник	ЕУР
Халк банка АД Скопје	1.900.000
НЛБ Тутунска банка АД Скопје	1.300.000
Прокредит банка АД Скопје	1.900.000
Вкупно	5.100.000

2.7. Кредитна линија за финансирање на микро, мали и средни претпријатија од KfW (КМБ 3)

Оваа кредитна линија во вкупен износ од 7,6 милиони евра е наменета за кредитна поддршка за микро, мали и средни компании од Република Македонија. Кредитната линија е реализирана преку Халк банка АД Скопје,

Шпаркасе банка Македонија АД Скопје и Прокредит банка АД Скопје во следниве износи:

Преглед по банка-учесник со состојба 31.12.2011

Банка-учесник	ЕУР
Халк банка АД Скопје	-
Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје	125.000,00
Прокредит банка АД Скопје	5.500.961,98
Вкупно	5.625.961,98

2.8. Кредитна линија од Развојна банка при Совет на Европа - ЦЕБ

Основна цел на кредитната линија е финансирање на задржување на постојните и креирање на нови работни места во малите и средни трговски друштва во Република Македонија. Потенцијалните крајни корисници се трговски друштва кои имаат до 250 вработени, вкупна актива до 11 милиони евра и капитал во сопственост на не-МСТД помал од 1/3 од вкупниот капитал.

Кредитната линија се реализира преку три селектирани комерцијални банки (Комерцијална банка АД Скопје, Охридска банка АД Охрид и Стопанска банка АД Битола) со кои се склучени договори за кредит.

Изложеноста по банки од оваа кредитна линија со состојба 31.12.2011 година изнесува:

Банка-учесник	ЕУР
Комерцијална банка АД Скопје	276.280,17
Охридска банка АД Охрид	1.012.557,77
Вкупно	1.288.837,94

2.9. Проект за одржлива енергија

Во февруари 2007 година со Меѓународната банка за обнова и развој (ИБРД) и со Министерството за финансии на Република Македонија (МФ) беа склучени договори за реализација на Проектот за одржлива енергија, со фонд од 1,5 милиони УСД. Согласно условите на склучените договори со МФ на РМ и ИБРД, во овој проект МБПР учествува со дополнителни сопствени средства од 1,5 милиони УСД, односно во сооднос 50:50. Средствата се наменети за финансирање на проекти:

- до 500.000 УСД за проекти за енергетска ефикасност,
- до 4.000.000 УСД за проекти за обновливи извори на енергија.

Средствата од оваа кредитна линија се пласираат преку комерцијални банки со кои МБПР има склучено договори за соработка и тоа: Комерцијална банка АД Скопје, УНИ банка АД Скопје, Халк банка АД Скопје и Охридска банка АД Охрид.

Во 2011 година беше извршена доисплата на кредит одобрен во 2010 година во износ од 1.830.000 ЕУР за изградба на фотоволтаична централа. Кредитното барање е одобрено преку Охридска банка ад Охрид.

2.10. Други кредитни линии и проекти

2.10.1. Проект „Самовработување со кредитирање“

Во 2008 година се започна со спроведување на проектот на Владата на Република Македонија „Самовработување со кредитирање“ (преку Агенцијата за вработување на Република Македонија). Цел на проектот е создавање на ефикасен систем на економска и социјална поддршка и продуктивно ангажирање на категоријата невработени лица во Република Македонија. Кредитната програма е насочена кон поддршка на долгорочно невработените лица, корисниците на парични надоместоци по основ на невработеност и младите лица кои прв пат се вработуваат. Лицата-корисници на средства од оваа програма се обврзуваат најмалку во периодот на отплата на кредитот да не можат да се вратат во евиденцијата на невработени лица.

За реализација на овој проект, во кој МБПР има улога на агент банка, склучени се договори со три деловни банки и тоа Охридска банка АД Охрид, НЛБ Тутунска банка АД Скопје и шпаркасе Банка Македонија АД Скопје.

Едно невработено лице може да аплицира за кредит до 3.000 евра, при што доколку станува збор за невработено лице прогласено за технолошки вишок истото може да аплицира максимум до 4.000 евра. Со 31.12.2011 година состојбата за оваа кредитна линија изнесува 9.317.305 евра.

2.10.2. Земјоделски кредитен дисконтен фонд (ЗКДФ) кредитна линија

Согласно одлука на Владата на Република Македонија, почнувајќи од 01.07.2010 година, ЗКДФ кредитната линија се администрира во рамки на МБПР, што е регулирано со Договор за администрирање склучен помеѓу Министерството за финансии и МБПР.

Во насока на зголемување на достапноста на кредитните средства до целната група и подобрување на кредитните услови преку зголемена конкуренција, МБПР презема активности за зголемување на бројот на финансиски институции кои ги сервисираат овие кредити.

Имено, до МБПР беа доставени писма за интерес од страна на 3 банки за вклучување во реализацијата на ЗКДФ кредитната линија. Врз основа на направената анализа на работењето на банките од аспект на претходно дефинираните Критериуми за утврдување и мониторинг на квалификуваност на деловните банки за учество во реализацијата на средствата од ЗКДФ, МБПР во текот на 2011 година, во име и за сметка на Министерство за финансии, потпиша Под-договори за заем со Охридска банка АД - Охрид, ПроКредит банка АД - Скопје и ТТК банка АД - Скопје со што се вклучија во реализација на ЗКДФ кредитната линија.

Така, сега вкупно 12 финансиски институции се вклучени во реализација на ЗКДФ кредитите, од кои 10 се деловни банки, а 2 се штедилници, кои преку својата мрежа на филијали и експозитури на целата територија на Република Македонија овозможуваат полесен пристап на овие средства до потенцијалните корисници.

Исто така, Комитетот за политики на ЗКДФ на седница одржана на 19.10.2011 година, со цел подобра достапност на средствата до крајните корисници, донесе одлука за промени на „Критериумите за рефинансирање од ЗКДФ кредитната линија“ и тоа во следните насоки:

- целосно усогласување на Критериумите за рефинансирање од ЗКДФ кредитната линија во насока на финансирање на инвестиции поддржани со ИПАРД програмата 2007-2013 година;

- зголемување на кредитниот лимит за капацитетите за преработка на житни култури (млинови), во рамки на втората кредитна категорија, од 200.000 ЕУР на 300.000 ЕУР;
- проширување на намената во рамки на третата кредитна категорија, покрај за извоз на примарни земјоделски производи и за извоз на преработени земјоделски производи;
- зголемување на кредитниот лимит за третата кредитна категорија (откуп на земјоделски производи за извоз) од 200.000 ЕУР на 300.000 ЕУР;
- продолжување на рокот од 30 на 90 дена за рефинансирање на кредити за претходно реализирани инвестиции од страна на крајните корисници и кредити претходно исплатени од страна на ФИУ кон крајните корисници.

Како резултат на претходно наведеното, реализацијата на ЗКДФ кредитната линија во текот на 2011 година споредено со претходната година е со забележително зголемена динамика. Така, во 2011 година одобрени се 386 кредити во вкупен износ од 11,4 милиони евра, од кои 9,1 милиони евра се средства од ЗКДФ, додека останатите 2,3 милиони евра се учество на финансиските институции. Споредено со претходната година (3,8 милиони евра) пласирани се повеќе средства за 139%. Во набљудуваниот период просечниот износ на кредит изнесувал 29.483 евра.

Реализацијата на ЗКДФ кредитната линија се спроведува почнувајќи од 2003 година, и заклучно со 31.12.2011 година одобрени се вкупно 5.212 кредити во вкупен износ од 61,0 милион евра, од кои 47,1 милиони евра се средства од ЗКДФ (вкупно од сите извори на средства ИФАД-1, ИФАД-2, ПСДЛ-1, ПСДЛ-2 и ЕИБ). Во наведениот период просечниот износ на кредит изнесувал 11.709 евра.

Реализација на ЗКДФ кредитната линија по години:

година	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	ВК.
Број на одобрени кредити	18	400	761	1.131	435	1.183	513	385	386	5.212
Износ на одобрено рефинансирање (во милиони ЕУР)	0,3	2,1	2,6	4,5	2,0	12,2	10,5	3,8	9,1	47,1

Структура на рефинансирани кредити во периодот
01.01 - 31.12.2011 година

Според бројот на одобрени кредити по финансиски институции, во реализацијата на ЗКДФ кредитната линија во текот на 2011 година, најактивно биле вклучени Шпаркасе Банка Македонија АД - Скопје и НЛБ Тутунска банка АД - Скопје со 148, односно 132 одобрени кредити респективно или 39%, односно 34% од вкупно одобрените кредити. Според износот на одобрени кредити состојбата е малку поинаква. Најголемо учество од 29% има ПроКредит банка АД - Скопје, потоа следуваат НЛБ Тутунска банка АД - Скопје и Комерцијална банка АД - Скопје со по 21%, Шпаркасе банка Македонија АД - Скопје со учество од 19% во вкупниот износ на одобрени кредити и Охридска банка АД - Охрид со 9%. Останатите финансиски институции имале незначително учество.

Од вкупно одобрените кредити, од ЗКДФ кредитна линија во 2011 година, 83% се кредити за примарно земјоделско производство, 14% се кредити за мали и средни трговски друштва кои вршат преработка на земјоделски производи, додека 3% се кредити за извоз на земјоделски

производи. Структурата по вредност покажува дека учеството на кредитите наменети за примарно земјоделско производство е најголемо со 5,7 милиони евра или 51% од вкупно пласираните средства. Потоа, следуваат кредитите за преработка на земјоделски производи со 4,8 милиони евра (42%) и кредити за извоз на земјоделски производи во износ од 0,8 милиони евра (7%).

Категорија на кредит	Број на одобрени кредити	% од бројот на одобрени кредити	Износ на одобрени кредити (ЕУР)	% од износот на одоб. кредити	Износ на одобрено рефинансирање (ЕУР)
Примарно земјод. производство	322	83	5,743,488.76	51	4,591,226.12
Преработка на земјод. производи	52	14	4,789,012.92	42	3,830,794.67
Извоз на земјоделски производи	12	3	848,269.38	7	678,613.72
Вкупно	386	100	11,380,771.06	100	9,100,634.51

Структурата на средствата кои се администрираат во рамки на ЗКДФ со состојба 31.12.2011 е следна:

Извор на средства	Ликвидни средства (ЕУР)	Побарувања (ЕУР)
ИФАД 1	17,932.36	708,133.31
ИФАД 2	1,658,067.86	4,308,626.62
ПСДЛ 1	116,133.86	3,198,711.68
ПСДЛ 2	26,742.85	8,838,952.99
ЕИБ	8,347.47	10,250,781.76
Вкупно	1,827,224.40	27,305,206.36

Вкупните расположиви средства на Обновливиот кредитен фонд од кои се финансира ЗКДФ кредитната линија со состојба на 31.12.2011 година изнесуваат 1,8 милиони евра, од кои 0,9 милиони евра се резервирани за исплата на веќе одобрени барања за рефинансирање.

Согласно деталните пресметки на очекуваните приливи и одливи, а земајќи го во предвид и моменталното салдо од 1,8 милиони евра, вкупните проектирани расположиви средства за 2012 година за нови пласмани од ЗКДФ кредитната линија од сите извори на средства, изнесуваат околу 4,4 милиони евра.

Проекциите за повлекување на средства од ЗКДФ во текот на 2012 година доставени од страна на вклучените финансиски институции кумулативно изнесуваат околу 14,9 милиони евра, и тоа:

- за примарно земјоделско производство 6,7 милиони евра;
- за преработка на земјоделски производи 5,9 милиони евра, и
- за извоз на земјоделски производи 2,3 милиони евра.

Исто така, значајно е да се наведе дека вкупно расположивите средства за нови пласмани имаат тенденција на намалување со оглед на фактот дека кредитните линии кои се извор на овие средства (ИФАД 1, ИФАД 2, ПСДЛ 1, ПСДЛ 2 и ЕИБ) се во период на отплата на заемите кон кредиторите, што значи дека средствата кои се кумулираат во ОКФ од наплатата на претходни пласмани во значителен дел се користат за отплата на долговите кон кредиторите.

Имајќи го предвид погоре наведеното, нагласена е потребата од изнаоѓање на дополнителни средства со кои би се збогатил фондот на ЗКДФ

кредитната линија со цел нејзино натамошно непречено функционирање и поддршка на идни инвестициски проекти од агроиндустрискиот комплекс како и на корисници на финансиска поддршка од ИПАРД програмата 2007-2013.

2.10.3. Кредитна линија ЕАР-Посебен кредитен фонд

Кредитната линија од Европската агенција за реконструкција (ЕАР) беше наменета за поддршка на мали и средни трговски друштва. Во текот на 2011 година беше редизајнирана кредитната линија за што се склучи договор меѓу МБПР и Владата на Република Македонија за администрирање на Посебен кредитен фонд со гарантна шема за поддршка на микро, мали и средни трговски друштва. Со кредитната линија се поддржува набавка на основни средства, со можност за финансирање на обртни средства до 30%. Минималниот износ на кредитите е утврден на 10.000 ЕУР, а максималниот на 300.000 ЕУР. Кредитите се пласираат преку деловните банки (со кои МБПР склучила рамковни договори), при што истите учествуваат со минимум 30% сопствени средства во структурата на кредитот.

Со состојба 31.12.2011 година изложеноста по основ на ПКФ за оваа кредитна линија изнесува 49.000 евра, а по основ на ЕАР изнесува 390.145 евра.

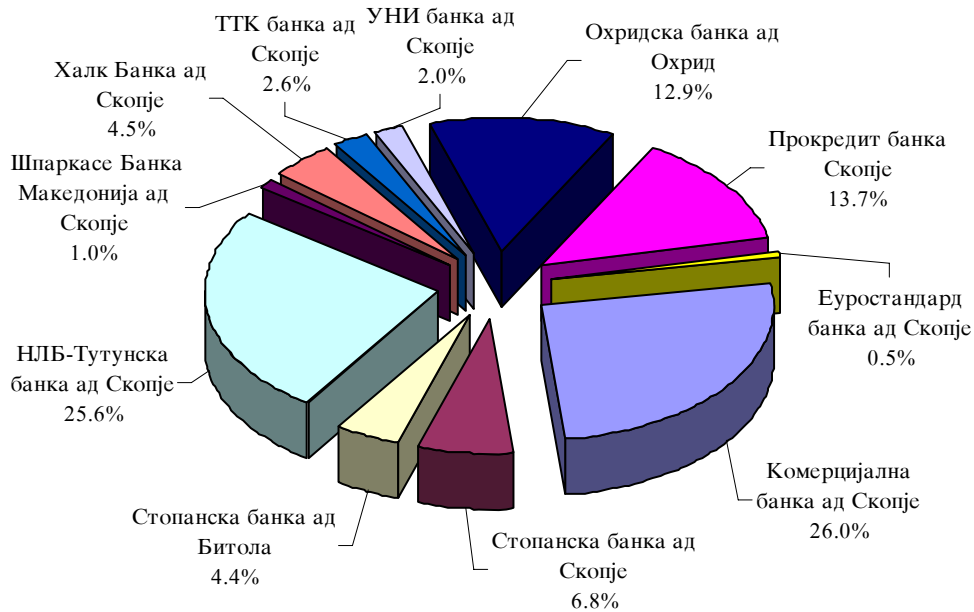
3. Кредитно портфолио

Кредитното портфолио на МБПР на крајот на 2011 година покажува сличен тренд со претходната година, отсликувајќи ги значителните кредитни активности во доменот на користењето на средствата од двете кредитни линии од ЕИБ (ЕИБ 100 милиони евра и ЕИБ 50 милиони евра). Со состојба 31.12.2011 година вкупната изложеност на МБПР (без комисионо работење) изнесува 145,5 милион ЕВРА (31.12.2010: 95,6 милиони евра) која произлегува од доискористувањето на кредитната линија ЕИБ 100 милиони евра (во износ од 47,8 милиони евра) и повлекувањето на првата транша од ЕИБ 50 милиони евра (во износ од 22,2 милиони евра). Имено, во 2010 година се пласирани вкупно 253 кредити, а во 2011 година таа бројка е зголемена на 358 кредити, како резултат на зголемената кредитна активност на МБПР.

Во структурата на кредитите од аспект на ризичноста, доминантно е учеството на кредитите класифицирани во А категорија на ризик кои учествуваат со 98,6%, а остатокот се однесува на кредитите во Д категорија на кои отпаѓа 1,2% (пред се кредити кон Експорт импорт банка во стечај).

3.1. Без комисионо работење

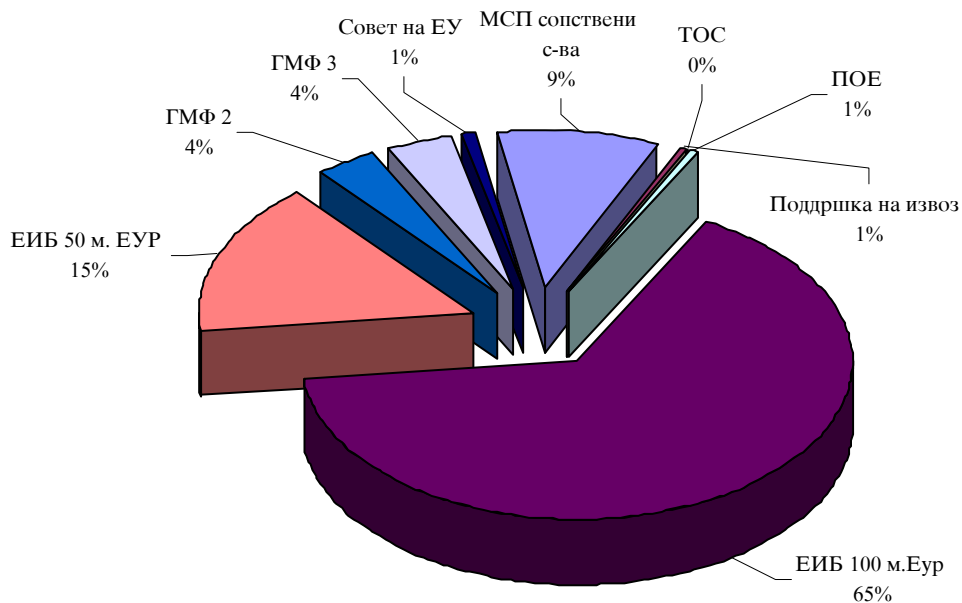
Структурата на кредитното портфолио (без комисионо работење) по банки учеснички е прикажана на следниот дијаграм:

Од прикажаниот дијаграм може да се согледа дека најголемо е учеството на Комерцијална банка со 26% и НЛБ Тутунска банка со 25,6%. Потоа следат Прокредит банка со 13,7%, Охридска банка Охрид со 12,9% и Стопанска банка Скопје со 6,8%. Нешто помало е учеството на останатите банки учеснички: Халк банка со 4,5%, Стопанска банка Битоа (4,4%), ТТК банка (2,6%), Уни банка (2,0%), Шпаркасе банка (1,0%) и Еуро стандард банка(0,5%).

Во вкупното портфолио доминантно е учеството на странските кредитни линии кои претставуваат 89% од портфолиото, додека кредитите финансирани од сопствени средства на Банката учествуваат со 11%.

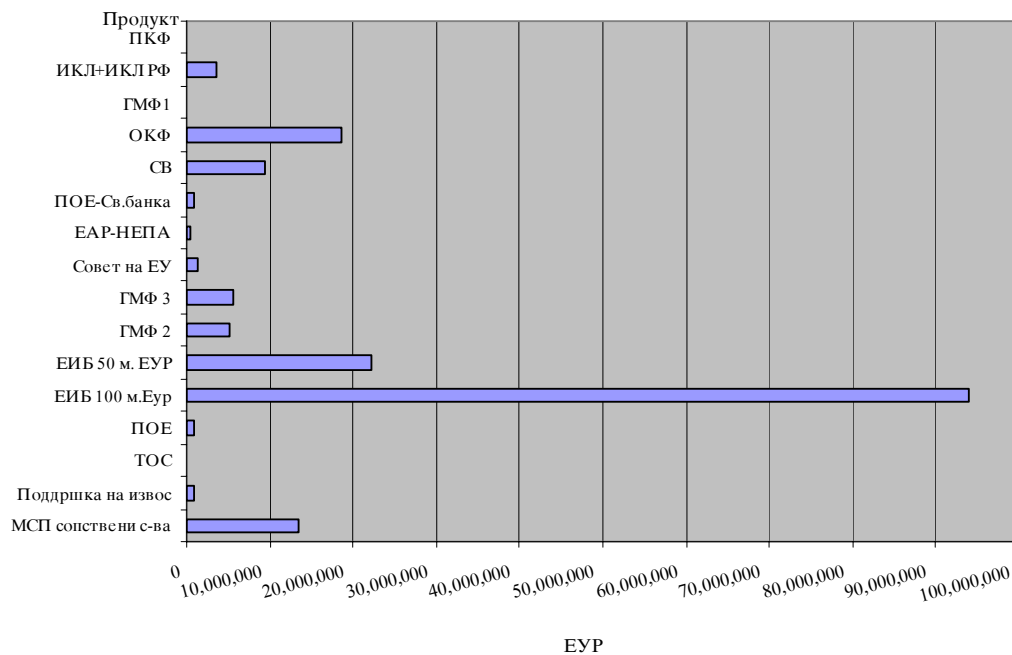
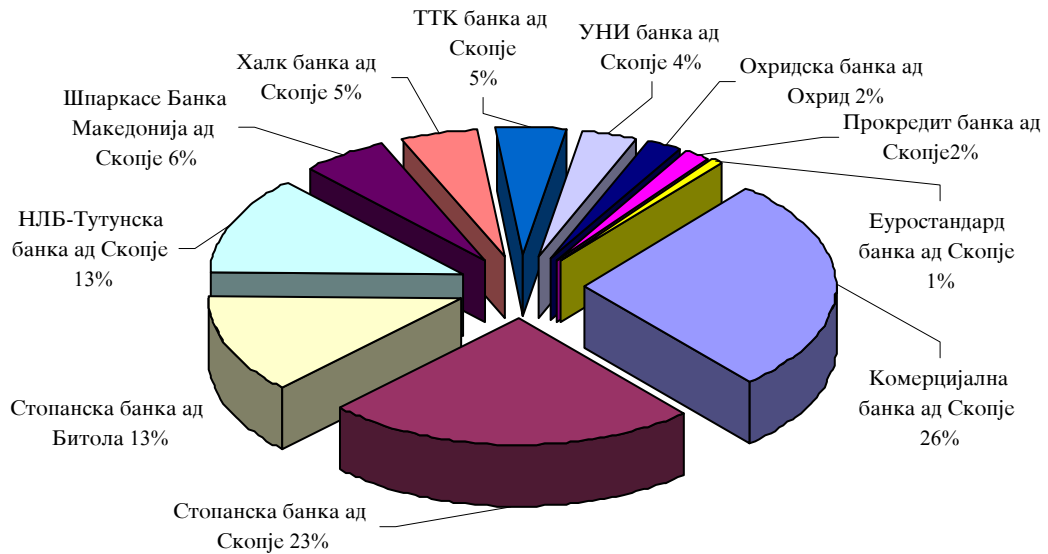
Структурата на кредитното портфолио на МБПР по одделни кредитни линии (без комисионите кредитни линии) е прикажана со следниот графикон:

3.2. Со комисионо работење

Кредитното портфолио на МБПР со вклучени кредитни линии кои имаат карактер на комисионо работење со состојба 31.12.2011 изнесува 176,2 милиони евра.

Структурата на кредитното портфолио по банки учеснички (заедно со кредитните линии кои имаат комисион карактер) е дадена во следниот графикон:

Од презентираното може да се согледа дека во портфолиото на МБПР со 31.12.2011г. доминантно е учеството на кредитната линија ЕИБ 100 милиони евра која во вкупното портфолио на МБПР учествува со 53,2%, а веднаш потоа следи кредитната линија ЕИБ 50 милиони евра со 12,6%.

VII ОСИГУРУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊА

1. Инструменти на осигурување на побарувања (извозни и домашни)

Во Република Македонија МБПР е единствената финансиска институција која врши осигурување на извозни и домашни побарувања од комерцијални и политички ризици на краток рок.

Во текот на 2011 година, МБПР ги нудеше следните инструменти на осигурување:

1.1. Осигурување од комерцијални ризици на краток рок:

- Пред испорака на стоките, односно услугите:
 - стечај.
- По испорака на стоките, односно услугите:
 - стечај,
 - продолжено неплаќање.

1.2. Осигурување од политички ризици:

- Ризик од војна или слични настани,
- Ризик од откажување на лиценци,
- Раскинување на договор.

2. Договор за реосигурување

Во 2011 година, Банката го реосигуруваше вкупното осигурено извозно и домашно портфолио. Реосигурувањето се вршеше согласно склучениот квотен (задолжителен) договор за реосигурување со реосигурителите Атрадиус РЕ, Национале Борг и СИД-ПКЗ.

Со квотниот договор за реосигурување се постигнаа поповолни услови во однос на преземениот ризик, премиските стапки, осигураните ризици итн., во споредба со предходните години. Согласно квотниот договор за реосигурување, кај осигурувањето на извозните побарувања МБПР презема 15%, а реосигурителите преземаат 85% од осигурениот ризик на МБПР.

Поединечното преземање на ризикот од страна на реосигурителите е како што следи:

- Атрадиус РЕ, Р.Ирска - 58,34%,
- Национале Борг, Холандија - 25,00%,
- СИД-ПКЗ, Словенија - 16,66%.

3. Обем на работење

3.1. Полиси за осигурување на извоз од комерцијални ризици на краток рок

Во текот на 2011 година МБПР потпиша полиси за осигурување на извозни побарувања од комерцијални ризици на краток рок со 61 осигуреник, а

со 16 осигуреници потпиша полиса за осигурување на домашни побарувања од комерцијални ризици.

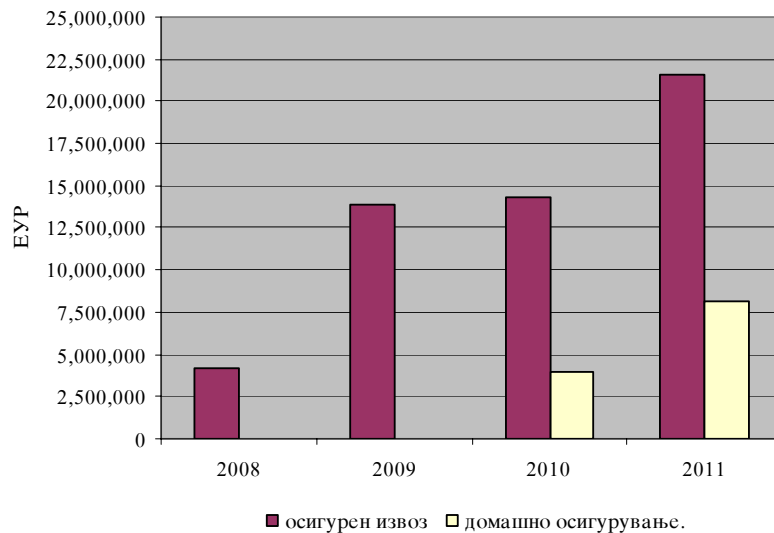
3.2. Осигурен извоз

Во текот на 2011 година, МБПР осигура извоз во износ од 21.621.264 евра, што претставува пораст во однос на 2010 година од 51,3%.

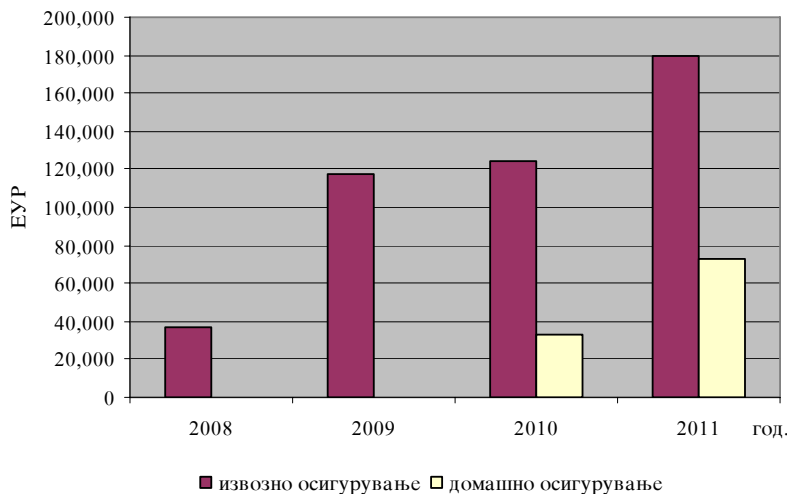
Во текот на 2011 година, МБПР осигура домашни побарувања од краткорочни комерцијални ризици во износ од 8.142.718 евра (за 230% повеќе во споредба со 2010г.) и наплати премија во износ од 73.108 евра што претставува пораст од 244% во однос на 2010г.

МБПР во 2011 година оствари пораст во делот осигурување на извозните и домашни побарувања од комерцијални ризици во однос на претходните години со што им овозможи на поголем број македонски извозници да ги пласираат своите производи и услуги на странските пазари.

Графички приказ: Осигурен извоз и домашни побарувања од комерцијални ризици по години

Графички приказ: Остварена премија (извоз-домашно) по години

Во следната табела презентирани се податоци за осигурен извоз и наплатена премија по квартали за 2011 година.

Квартали	Осигурен извоз во евра	Премија во евра
01.01-31.03.2011	3.465.831	29.183
01.04-30.06.2011	6.745.771	51.936
01.07-30.09.2011	6.376.414	53.506
01.10-31.12.2011	5.033.248	44.013
Вкупно	21.621.264	179.435

Во табелата што следи прикажани се осигурени домашни побарувања и наплатена премија по квартали за 2011 година.

Квартали	Осигурени побарувања во евра	Премија во евра
01.01-31.03.2011	867.518	7.300
01.04-30.06.2011	1.615.245	14.400
01.07-30.09.2011	2.180.109	19.510
01.10-31.12.2011	3.520.161	31.898
Вкупно	8.142.718	73.108

Структурата на осигурените побарувања во 2011 година по групи на земји според класификација на реосигурителот се презентирани во следната табела:

Класификациона група	Извоз	% на учество на извозот	Земји на извоз
А	3.020.867	13,97	Германија, Шведска, Италија, Финска, Франција
Б	1.875.880	8,67	Италија, Полска, Словенија, ЧеШка
Ц	15.890.979	73,49	Хрватска, Босна и Херцеговина, Бугарија, Грција, Србија, Русија, Романија
Д	833.538	3,855	Албанија, Црна Гора, Белорусија, Украина
Вкупно	16.989.620	100,00	

Износот на премија што МБПР ја плаќа на реосигурителите е 85% од вкупно наплатената премија. Согласно на ова, при преземање на ризикот, односно исплата на оштета, реосигурителите учествуваат со 85% во износот на оштета, а МБПР со 15%.

3.3. Лимити за осигурување и изработени бонитети

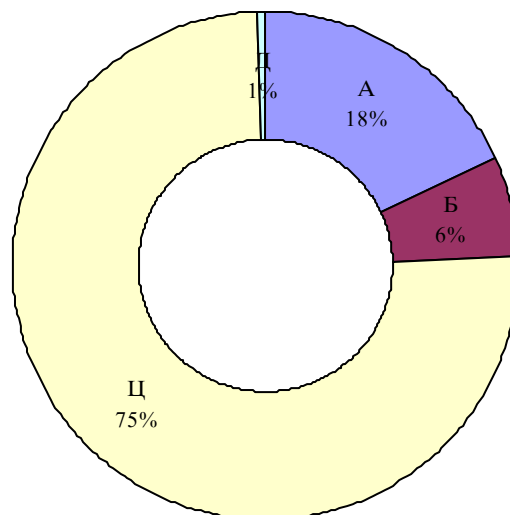
Во 2011 година се доставени вкупно 507 апликации за кредитен лимит за странски и домашни купувачи со цел одобрување на лимити за осигурување.

Имено, вкупниот износ на барани лимити за осигурување од страна на осигурениците и потенцијалните осигуреници е 31.137.451 евра, а одобрени се лимити за осигурување во износ од 24.810.714 евра.

Одобрените лимити за осигурување според класификациони групи на земји во 2011 година се дадени во табелата.

Класификациона група	Баран износ во евра	Одобен износ во евра	% учество на одобрени лимити
А	5.610.130	4.488.630	18,08
Б	2.049.324	1.563.584	6,2
Ц	22.967.997	18.634.497	75,07
Д	510.000	135.000	0,54
Вкупно	31.137.451	24.821.711	100,00

Графички приказ: Процентуално учество на одобрени лимити за осигурување во 2011 година според класификациски групи на земји

Во текот на 2011 година се изработени вкупно 65 бонитети за македонски компании.

3.4. Штети

Во текот на 2011 година МБПР исплати штети во корист на осигурениците во износ од 162.558 евра поради настанати осигурени случаи (стечај, продолжено неплаќање). Од вкупно исплатените штети по основ на осигурување на домашни побарувања исплатени се штети во износ од 40.985 евра и исплатени се штети по основ на осигурани извозни побарувања во износ од 121.573 евра.

3.5. Договори со странски институции

МБПР и ЕОС Матикс доо од Македонија склучија договор за наплата на доспеани побарувања од купувачи кон кои МБПР има осигурано побарувања од комерцијални ризици.

3.6. Меѓународна соработка

Македонска банка за поддршка на развојот е полноправен член на Меѓународната асоцијација на извозно кредитни агенции - Прашки клуб од 1999 година. Како полноправен член, МБПР во 2011 година активно учествуваше во работата на Прашкиот клуб, придонесувајќи за остварување и почитување на целите на асоцијацијата: меѓусебна соработка, размена на искуства, прифаќање на меѓународни стандарди, промовирање на кредитното осигурување, обезбедување на меѓусебна помош и размена на информации. МБПР учествуваше на двете одржани полугодишни редовни состаноци на членките на Прашки клуб.

МБПР активно учествуваше на меѓународната конференција за поддршка на извозот што се одржа во месец ноември 2011 година во Мускат, Оман. Главни теми беа економските текови и новите области во кои може да работат институциите кои вршат кредитно осигурување, како и нивната улога во поддршка на иновативното претприемништво. МБПР во рамките на состанокот на Прашкиот клуб одржа презентација за моделот на пресметка на премии за осигурување на побарувањата.

VIII УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ

Во согласност со Законот за банките (Сл.весник бр. 67 од 01.06.2007 година), Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје континуирано управува со ризиците соодветно на природата, видот и обемот на финансиски активности што ги врши. Критериумите, начинот и методите на управување со ризиците, како и оцената на адекватноста на капиталот согласно со нејзиниот профил на ризичност, Банката ги пропишува во интерните акти. Со интерните акти се опфатени сите материјални ризици на кои е изложена банката при вршење на финансиските активности.

Ризикот претставува веројатност одредена активност или настан да има директно негативно влијание врз добивката и/или сопствените средства, или да предизвика тешкотии во остварувањето на целите на банката. Ризикот е соодветно управуван кога е идентификуван, разбран, оценет, извршен е мониторинг и контролиран.

Органите на управување на Банката ги групираат ризиците во три категории:

- *Ризици кои може да бидат елиминирани или избегнати со едноставни деловни практики.* Во овој контекст, органите на управување континуирано вршат активности насочени кон стандардизација на процесите, договори, процедури, креирање портфолио со диверзификација секогаш кога е можно и сл.,
- *Ризици кои може да бидат трансферирани.* Во овој контекст, органите на управување, доколку оценат дека е потребно, преземаат активности за трансфер на ризикот како што се продажба на побарувања и сл.,
- *Ризици кои треба активно да бидат управувани.* За ризиците кои произлегуваат од основната активност на Банката, политика на Банката е да ги апсорбира и да управува соодветно со нив.

Системот на управување со ризици е сврзан со интегрирана рамка на одговорности и функции водени од ниво на органи на управување па се до оперативните нивоа, покривајќи ги сите аспекти на ризикот. Управувањето со ризици е процес што е дел од внатрешните контроли, кој е под влијание на Надзорниот одбор, Управниот одбор и сите нивоа на вработени. Процесот не е

само составен од политики или процедури применувани во одреден временски период, туку од континуирано постапување согласно со политиките и процедурите на сите нивоа во институцијата. Имено, процесот на управување со ризици вклучува дефинирање на ризиците кои активно се управувани, процедурите за управување на ризиците, како и улогата и одговорностите на секој вработен во процесот на управување со ризици. Оттука, воспоставениот систем на управување со ризици вклучува:

- политики, процедури и инструменти за заштита и намалување на ризиците,
- организациона структура со јасно дефинирани одговорности при преземање и управување со ризиците,
- информативен систем,
- механизам што обезбедува можност за ревидирање на системите, политиките и процедурите за управување со ризиците,
- систем на внатрешна контрола и внатрешна ревизија.

Со системот на управување со ризици Банката ги опфаќа најмалку:

- Кредитен ризик (со вклучен ризик на земја),
- Ризик од концентрација на изложеноста,
- Ликвидносен ризик,
- Валутен ризик,
- Ризик од промена на каматни стапки во портфолио на банкарски активности,
- Оперативен ризик,
- Правен ризик,
- Репутациски ризик,
- Стратегиски ризик.

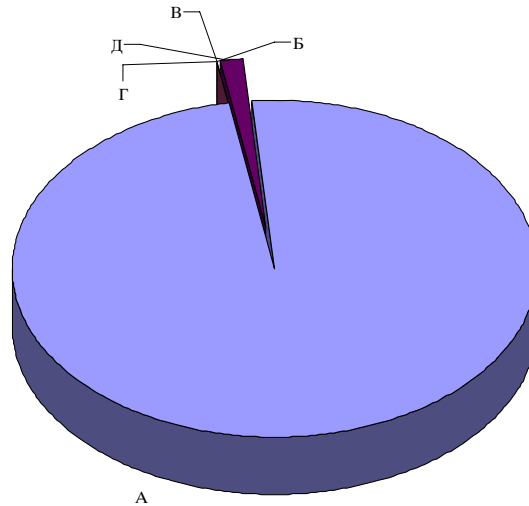
1. Кредитен ризик

Кредитниот ризик претставува ризик од загуба за Банката поради неможноста клиентот или друга договорна страна да ги измирува своите обврски во договорениот износ и/или договорените рокови. Имајќи го предвид фактот дека сите промени на макроекономските индикатори во една земја водат кон квалитативни промени кај клиентите, покрај кредитниот ризик Банката го вклучува и ризикот на земјата. Кредитите се најголеми и најочигледни извори на кредитен ризик. Меѓутоа, постојат и други извори на кредитен ризик што постојат од извршување на активностите на Банката и се вклучени во билансната и вонбилансна евиденција.

Банката го контролира кредитниот ризик со донесување на кредитни политики и процедури со кои се утврдува системот на внатрешни контроли со цел превентивно делување на ризиците. Имено, Банката работи врз основа на дефинирани критериуми за нови изложености на кредитен ризик, како и за распространетост на постојните изложености на кредитен ризик. Пред одобрување на било каква активност, која има влијание на изложеноста на кредитен ризик, Банката врши оценка на профилот на ризичност на поединечна основа (клиент/трансакција) што вклучува: оценка (квантитативна и квалитативна) на кредитната способност на клиентот/друга договорна страна, искуство на плаќање на должникот базирано врз историски податоци, како и адекватност на обезбедувањето. Интерниот модел за оценка му овозможува на менаџментот да утврди дали има објективни докази за оштетување во согласност со МСС 39. Најмалку еднаш месечно се оценува дали постојат објективни докази за оштетување на средствата и се пресметува загуба поради оштетување на поединечна основа. Доколку постојат индикатори за

оштетување, Банката го проценува надоместливиот износ на средството. Загубата поради оштетување е износот за кој сметководствената вредност на едно средство е повисока од надоместливиот износ, односно финансиското средство се оценува како оштетено доколку неговата сметководствена вредност е поголема од неговиот проценет надоместлив износ. Оттука, Банката врз основа на индикатори кои индицираат дека сметководствената вредност е поголема од надоместливиот износ го проценува надоместливиот износ за тоа средство и признава загуба поради оштетување.

Изложеност на кредитен ризик по категории на ризик е презентирана со следниот графикон:

Банката не определила исправка на вредност за околу 98% од вкупната изложеност на кредитен ризик. Со состојба 31.12.2011 година, вкупниот износ на исправка на вредност/посебна резерва е 1,33% од вкупната изложеност на кредитен ризик што претставува ниско ниво на ризичност.

2. Ризик на земја

Ризик на земја е ризикот дека економските, социјалните и политичките услови и настани во одредена странска земја ќе влијаат на работењето на Банката. Во функција на управување со овој ризик, Банката воспоставува адекватен систем на идентификација, оценка, мониторинг и контрола при што има предвид дека ризикот на земјата не е лимитиран само на изложеност кон лица со домицилна земја различна од Република Македонија, туку ги разгледува и факторите што можат да влијаат на изложеноста кон домашни лица доколку кредитната способност на наведеното лице е под значајно влијание на настани во друга земја. Управувањето со ризик на земји е интегриран со процесот на управување со кредитен ризик. Ризикот на трансфер како значаен ризик, Банката го инкорпорира во ризикот на земји, односно не се утврдуваат одделни лимити за ризик на трансфер.

Цел на политиката за управување со ризик на земја на Банката е обезбедување неопходни предуслови за идентификување на изложеноста на Банката на ризик на земја и ограничување на изложеноста според нивото на ризикот.

3. Ризик од концентрација на изложеноста

Ризикот од концентрација на изложеноста е секоја поединечна изложеност или група на изложености кои потенцијално може да предизвикаат

загуба доволно голема што може да влијае на финансиската состојба на Банката или на редовното извршување на нејзините активности.

Цел на политиката за управување со ризик од концентрација на изложеноста е да обезбеди дека покрај тоа што управува со ризикот од концентрација на изложеноста согласно со Законот за Македонска банка за поддршка на развојот и другите позитивни законски прописи, Банката го прилагодува и нивото на ризик од концентрација на изложеноста на деловната политика и развоен план.

4. Ликвидносен ризик

Ликвидносен ризик претставува тековен или иден ризик, банката да не може да обезбеди доволно парични средства за измирување на своите краткорочни обврски во моментот на нивното достасување или потребните средства да ги обезбеди со многу повисоки трошоци.

Основните начела и принципи за управување со ликвидносниот ризик се утврдени со Политиката и процедурите за управување со ликвидносен ризик. Со цел управување со ликвидноста Банката одржува потребно ниво на ликвидни средства, континуирано ја следи тековната ликвидност, обезбедува доволно денарски и девизни средства за навремено подмирување на обврските и за исплата на одобрените кредити. Моменталните вишоци на ликвидни средства се пласираат во ликвидни хартии од вредност, во краткорочни позајмици на деловните банки во Македонија и во депозити во странски банки со висок кредитен рејтинг.

Следењето на ликвидноста на Банката се врши од страна на секторот за средства и ликвидност, кој ги усогласува приливите и/или одливите по валути, презема активности за одржување на портфолио на високо ликвидни средства, ја следи резидуалната и очекуваната рочна структура во насока на остварување на целите на Банката дефинирани во стратегијата на Банката.

5. Ризик од промена на каматни стапки во портфолио на банкарски активности

Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности претставува ризик од загуба којшто произлегува од неповолните промени на каматните стапки, а коишто влијаат на позициите во портфолиото на банкарските активности на банката. Овој ризик е најзначајниот вид пазарен ризик, кој нема влијание само во портфолиото на трговски активности, туку има влијание и на портфолиото на банкарските активности.

Управувањето со овој ризик, кој има директно влијание на приходите и на економската вредност на портфолиото на банкарски активности на банката, претставува дел од интегрираниот систем на управување со ризици во Банката. Македонска банка за поддршка на развојот воспоставува систем на управување со ризик од промени на каматните стапки во согласност со обемот и видот на активности што ги извршува, како и со степенот на изложеност на ризик од промена на каматни стапки.

6. Валутен ризик

Валутен ризик е ризик од загуба заради промена на меѓувалутарните курсеви и/или промена на вредноста на денарот во однос на вредноста на другите странски валути. Банката воспоставува систем на идентификување, мерење, следење и контрола на валутен ризик на кој е изложена во своето

работење при што ги опфаќа сите активности и трансакции кои во билансната и вонбилансната евиденција се евидентирани во девизи и во денари индексирани во девизна клаузула.

Македонска банка за поддршка на развојот воспоставува политика средствата од странски извори да ги пласира во иста валута или во денари со девизна клаузула во валутата на потеклото на средствата. Политиката на Банката е со позициите во девизи или во денари со девизна клаузула да управува на начин кој овозможува следење, контрола и елиминирање на негативните влијанија на промените на девизните курсеви на стабилноста на финансиската позиција на банката.

7. Оперативен ризик

Оперативен ризик претставува можност од загуба за Банката и негативен ефект врз капиталот на Банката како резултат на несоодветни или слаби внатрешни процеси, несоодветни лица и несоодветни или слаби системи во банката, како и надворешни настани кои можат да предизвикаат загуба. Споредено со кредитниот и пазарниот, овој ризик не може да генерира повисоки приходи. Оперативниот ризик го вклучува и

- Правен ризик - тековен или иден ризик врз добивката и сопствените средства на Банката, предизвикан од прекршувања или непочитувања на законските и подзаконските прописи, договори, пропишани практики, етички стандарди или како последица од погрешно толкување на прописите, правилата, договорите и другите документи.
- Ризик од перење пари и финансирање на тероризам е ризик од тоа банката намерно или ненамерно да биде вклучена во активности кои што согласно со постојната законска регулатива или меѓународните стандарди претставуваат перење пари или финансирање тероризам.
- Ризик од несоодветни информативни системи – е ризик од загуба за банката поради губење, неовластено користење или нерасположивост на информациите, информативните средства и/или услугите што ги нуди банката.

Стратегискиот и репутацискиот ризик не се вклучуваат во дефиницијата за оперативен ризик.

Управувањето со оперативниот ризик е дел од интегриран пристап за управување со сите ризици на кои е изложена Банката. Управувањето со оперативниот ризик се реализира на секое ниво во рамките на организационата структура и истовремено се интегрира во секојдневните активности на Банката. На овој начин се овозможува минимизирање на можностите за настанување на штетни настани, подобрување на квалитетот на работните процеси и на услугите на Банката, како и зголемување на ефективността при извршување на активностите. Преку постојан тренинг и обука на вработените, следење на френквенцијата на случените грешки и превенција се настојува да се намали изложеноста кон оперативниот ризик.

8. Правен ризик

Целта на управување со правниот ризик е утврдување на основите на системот за управување со правниот ризик во насока на минимизирање и елиминирање на факторите кои го предизвикуваат овој вид на ризик, односно елиминирање и намалување на последиците од настанување на правниот

ризик на ниво кое е прифатливо за Банката од финансиски аспект и од аспект на репутацијата на Банката.

9. Репутациски ризик

Репутациски ризик е тековен или иден ризик врз добивката или сопствените средства на Банката кој произлегува од неповолните согледувања на клиентите, доверителите, акционерите, инвеститорите и регулаторите за работењето на Банката. Одговорност на сите вработени е да ја заштитат репутацијата на Банката. Воспоставен е систем на редовно следење на активностите на Банката за управување со репутацискиот ризик, како и на активностите за намалување на веројатноста за настанување на некои од изворите на овој ризик.

Оценувајќи дека е економски неоправдано да се утврдува капитал за репутациски ризик, Банката воспоставува проактивен пристап кон процесот на управување со репутацискиот ризик. Дополнителни причини се постојната акционерска структура, односно единствениот акционер (Република Македонија) на Банката, како и фактот дека репутацискиот ризик е ризик од губење на довербата во Банката што влијае на добивката и капиталот поради неповолното мислење за деловното работење независно од тоа дали постои реална основа за такво мислење односно неможноста да се предвиди овој ризик врз база на реални индикатори, непостоење база на податоци, како и непостоење можност за соодветно квантифицирање на овој ризик.

10. Стратегиски ризик

Стратегиски ризик е тековен или иден ризик врз добивката или сопствените средства на банката, кој произлегува од промените во деловното опкружување, негативните деловни одлуки, несоодветно спроведување на одлуките или недоволната реакција на банката на промените во деловното опкружување. Политика на Банката е донесувањето на стратегиски одлуки да биде рационален и објективен процес во функција на управувањето со стратегискиот ризик, кој ќе резултира со ист резултат независно кој го спроведува. Имајќи предвид дека е економски неоправдано да се утврдува капиталот за стратегиски ризик, Банката воспоставува систем на редовно следење на активностите на Банката за управување со стратегиски ризик, како и на активностите за намалување на веројатноста за настанување на некои од изворите на овој ризик.

11. Адекватност на капиталот

Банката воспоставува политика за одржување на сопствени средства во функција на обезбедување и континуирано одржување на адекватно ниво на сопствени средства во зависност од видот и обемот на финансиските активности и висината на ризиците на кои е изложена Банката како резултат на тие активности. Политика на Банката е одржувањето на сопствените средства да биде во функција на одржување на интерно дефинирана стапка на адекватност на капитал, која е над законски дефинираната со цел да се обезбеди сигурност дека Банката ќе остане солвентна на долг рок.

Со состојба 31.12.2011г., стапката на адекватност на капитал на МБПР е 16,51% што е над законската стапка од 8%.

IX УСОГЛАСУВАЊЕ НА РАБОТЕЊЕТО НА МБПР СО ЗАКОНСКИТЕ ПРОПИСИ

Одговорното лице за контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите самостојно и независно врши идентификување и следење на ризикот од неусогласеност на работењето на Банката со прописите.

Во текот на 2011 година Одговорното лице за контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите, континуирано ги следеше и информираше членовите на Управниот одбор и вработените во Банката за новите прописи и за сите измени и/или дополнувања на прописите.

Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје во 2011 година воспостави повеќе нови интерни акти (политики, процедури, упатства, методологии, правилници и др.) согласно барањата на новата законска регулатива на НБРМ.

Исто така, во 2011 година МБПР изврши измени и/или дополнувања, односно усогласување на постоечките интерни акти на Банката согласно новите законски и подзаконски акти.

Во текот на 2011 година континуирано се спроведувани обуки и информирање на вработените за новите прописи и за интерните акти на Банката.

X АКТИВНОСТИ СОГЛАСНО ЗАКОНОТ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ НА ПАРИ

Во согласност со чл.40 од Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам (Сл.весник на Р.Македонија бр.4/08 и 57/10,35/2011), МБПР, согласно измените на Законот имаше обврска да ја усогласи Програмата на Банката за спречување на перење пари и финансирање на тероризам. Новата Програмата, согласно Законот беше усогласена, прифатена и одобрена од страна на Управата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

Програмата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам на МБПР ги вклучува следните елементи:

- централизација на податоците за идентитетот на клиентите, носителите на правата, ополномоштени лица, овластени застапници и податоци за сомнителни трансакции;
- мерки и дејствија за откривање и спречување на перење пари и финансирање на тероризам;
- дефинирање на задачите и одговорностите на одговорното лице за спроведување на одредбите од Законот и Програмата на МБПР;
- план за обука на вработените и одговорното лице од областа на спречување на перење пари и финансирање на тероризам;
- внатрешна контрола и ревизија за спроведување на Програмата;

Во текот на 2011 одговорното лице во Банката за спречување на перење пари и финансирање на тероризам одржа повеќе работни состаноци со представниците од Управата за спречување на перење пари, на кои се договараше соработката поради специфичноста и поставеноста на Банката во финансискиот сектор.

МБПР доставува редовни извештаи до Управата.

Одговорното лице за спречување на перење пари и финасирање на тероризам на банката присуствуваше на обуки што ги организираше Управата.

Во текот на 2011 година се одржаа обуки за вработените, на кои беа запознати со законската регулатива, индикаторите за утврдување на сомневање за перење пари и финансирање на тероризам кои се однесуваат на банките и со начинот на примената на Програмата на МБПР за спречување на перење пари.

XI СИГУРНОСТ НА ИНФОРМАТИВНИОТ СИСТЕМ

Политиката за сигурност на информативниот систем ја дефинира примената на сигурносни стандарди и заштитни механизми за намалување на ризикот од предизвикување штети и минимизирање на загубите. Таа е создадена со цел да се обезбеди доверливост, интегритет, расположивост и вредност на средствата, да осигура непрекинато во доставувањето услуги и да ги заштити вработените.

Банката има изготвено упатство за проценка на ризиците. Упатството за проценка на ризиците претставува основа за споредување успешна и детална проценка на ризиците врз информативниот систем. Во постапката за проценка е применет квалитативниот метод.

Планот за континуитет во работењето на Банката обезбедува воспоставување процедура за продолжување на работењето во случаи кога е предизвикан прекин на работата и деловните процеси, при кои банката не е во можност да ги исполни своите деловни обврски. Планот вклучува стратегии, активности и процедури за продолжување на деловните операции и функции поврзани со реставрација на комуникациските и информативните средства. Планот за обнова од катастрофа е составен дел од Планот за континуитет на работењето.

Банката располага и со алтернативна локација.

Банката ја уреди сигурноста на информациите и со други политики, упатства и процедури, предвидени во Одлуката за сигурноста на информативниот систем на банката ("Сл весник на РМ бр. 31/2008) од НБРМ, како и во Супервизорскиот циркулар бр.9, преку административни, технички и физички контроли за обезбедување на сигурност.

XII ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА

Во текот на 2011 година, Службата за информатичка технологија успешно го следеше напредувањето на Банката во понудата на квалитетни и современи услуги за своите клиенти. Со тоа беше овозможена солидна основа за добро деловно работење, како и навремено усогласување со промените во законската регулатива.

Како позначајни активности од областа на информатичката технологија во 2011 година се издвојуваат следните:

- Перманентно беа преземани активности во насока на стабилизација на апликативното решение Банк3000, како и активности во насока на реализација на нови доработки заради поддршка на нови деловни активности согласно новите законски прописи и обврски на Банката кон регулаторите во Р Македонија. Преземените активности претежно се однесуваат на модулите за:
 - Кредитно работење
 - Кредитно осигурување
 - Поддршка на Секторот за управување со ризици,

- Започнати се подготовки за имплементација на апликативно решение за потребите на Секторот за спречување на перење пари и финасирање на тероризам (изработка на функционална и техничка документација, избор на изведувач, комплетирање на потребната опрема и обезбедена тестна околина),
- Комплетно е имплементирано и ставено во функција апликативно решение за поддршка на деловните активности во делот на канцелариско и архивско работење,
- Имплементиран е посебен апликативен модул за Факторинг работење. Истиот во целост ги покрива потребите на Банката, односно секторот и е комплетно интегриран со постоечкото апликативно решение (автоматско книжење, заедничка база на клиенти, обезбедување на податоци заради генерирање на заеднички извештаи и сл.),
- Успешно е извршено мигрирањето кон новата верзија SwiftNet 7.0. Набавена е потребаната опрема и истата е ставена во функција,
- Успешно е имплементиран уред за чување на ревизорска трага. Истиот е конфигуриран за да ги задоволи потребните мерки за сигурност на ИС во Банката,
- Изработена е нова веб страница на банката, односно имплементиран е систем за управување на содржини (ЦМС).

XIII ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА

Службата за внатрешна ревизија е независен организационен дел, кој е издвоен од останатите организациони делови во Банката и самостојно ги одредува начинот на извршување на активностите, известувањето, наодите, мислењата и препораките.

За својата работа, Службата за внатрешна ревизија оговара директно на Надзорниот одбор и Одборот за ревизија на Банката.

Основна цел на работењето на внатрешната ревизија е да обезбеди објективна и независна оценка за адекватноста и ефикасноста на системот на внатрешни контроли, на точноста на сметководствената евиденција и финансиските извештаи, на усогласеноста на внатрешните политики и процедури на Банката со законската регулатива, како и на општата ефикасност во работењето на Банката.

Во текот на 2011 година, Службата за внатрешна ревизија изврши 18 редовни ревизорски контроли, тековно ја следеше имплементацијата на дадените препораки, редовно го известуваше Надзорниот одбор на банката и соработуваше со Управниот одбор, Одборот за ревизија, НБРМ и независниот ревизор на банката.

УПРАВЕН ОДБОР

Драган Мартиновски

Главен извршен директор

Кенан Идриси

Главен оперативен директор

